

Jaarverslag

2007

Inhoud

Edito: Uitdagingen voor de komende jaren	3
Beheersorganen: De vinger aan de pols van het welzijnswerk in Vlaanderen	5
Samenstelling Raad van Bestuur	7
Organogram medewerkers en vergaderstructuur	8
Zorginnovatie in welzijn. Een driejarig project van het Verbond in samenwerking met VVI, Lucas en Cera	10

Sectoraal

Bijzondere jeugdbijstand	13
Gehandicaptenzorg	21
Gezinsondersteuning	17
Kinderopvang	25
Vrijwilligerswerk	29

Intersectoraal

Centrum voor Ethiek en Zingeving in het welzijnswerk	32
Ethische commissie	33
Financieel	34
Integrale jeugdhulp	36
Kwaliteitszorg	37
Pastorale commissie	39
Sociaal recht	41
Tijdschriften	43

Dit jaarverslag verschijnt ook op onze website: www.vlaamswelzijnsverbond.be.

Wie de elektronische versie raadpleegt, kan via links achter de onderstreepte woorden uitgebreide informatie, verbondsstandpunten e.a. teksten opvragen. De meest 'tastbare' vorm van dienstverlening van het Verbond zijn wellicht de 'Informatieven', die bijna dagelijks allerlei nuttige informatie bij de leden brengen. In 2007 waren dat er 177. Een lijst hiervan vindt u eveneens op de [website](#). Om deze 'Informatieven' en de bijlagen te kunnen raadplegen, moet u wel lid zijn...

Uitdagingen voor de komende jaren

Comités Bijzondere Jeugdzorg en jeugdrechters klagen met cijfers in de hand: in 2000 komen 14.500 jongeren in de jeugdzorg terecht en in 2006 zijn dat er reeds 19.000! Ook wij merken steeds meer meldingen en almaar complexere problemen. De tolerantie voor probleemgedrag neemt af en de roep om een hardere aanpak wint veld. De wachtlijst voor de personen met een handicap overschrijdt eind 2007 het cijfer van de 10.000, waarvan 1200 minderjarigen. De kinderopvang komt in 2007 extra onder druk door het stijgend geboortecijfer. De trend van meer geboorten zet zich door. Tussen 2002 en 2006 groeit het cijfer voor Vlaanderen van 60.000 naar meer dan 65.000...

Voor het uitbreidingsbeleid is een karrenvracht aan euro's nodig. Gelukkig stijgt in 2007 de beleidsruimte in Vlaanderen tot 3,9 miljoen euro. Ook de cijfers voor 2008 en 2009 zien er rooskleurig uit, zodat we mogen verwachten dat de Vlaamse overheid nog een tandje bij steekt de volgende jaren. Laten we hopen dat door een krachtig preventiebeleid en door belangrijke uitbreiding van de capaciteit de druk zal afnemen. Maar uitbreiding alleen volstaat niet.

We zien de komende jaren vijf bijkomende uitdagingen op de sector afkomen:

Infrastructuur

Uit onze financiële analyse blijkt dat er te weinig wordt geïnvesteerd. Het globale bedrag per jaar van de afschrijvingen is hoger dan dat van de investeringen. Dit heeft op termijn voor gevolg dat de infrastructuur niet op peil blijft. De leeftijd van de gebouwen, het meubilair en materiaal neemt steeds toe en is in zijn geheel voor de helft afgeschreven. De noodzakelijke vervanging is dringend.

Integrale jeugdhulp

De ene toegangspoort komt er niet in 2007 en wordt uitgesteld tot 2010. Dit koninginnesstuk van het megabeleidsproces - integrale jeugdhulp - moet de comités bijzondere jeugdzorg, de consultants en provinciale evaluatiecommissies hervormen en de toegang regelen naar de niet rechtstreeks toegankelijke hulp voor kinderen. De poort zal met een voldoende brede 'vorkbeslissing' de beschikbare hulp toewijzen in overleg met het kind en zijn ouders. De opdracht bestaat erin geen ellenlange procedures en geen bottleneck te doen ontstaan. Snel en efficiënt kinderen en ouders op weg zetten naar preventie of de juiste hulp is de uitdaging.

De druk op de welzijnsvoorzieningen blijft groot in 2007. Tijdig de gepaste zorg bieden aan jongeren en gezinnen die in de knoei geraken, is de opdracht.

Afstemming

Voor de verdere uitbouw van de zorg voor kinderen is afstemming nodig tussen onderwijs en welzijn. De impact van het ingrijpende plan leezorg op de zorgvoorzieningen kan niet worden overschat. Als morgen de scholen zich zullen richten naar een bredere doelgroep kan dit slechts in overleg met het internaat, semi-internaat of revalidatiecentrum. De optimale uitvoering van de vernieuwde wet op de jeugdbescherming (2006) vereist afspraken met het Vlaams beleidsniveau. Een cliëntgerichte jeugdhulp vraagt een vlotte samenwerking tussen de welzijnsvoorzieningen en de geestelijke gezondheidszorg. Voor de kinderopvang wacht de uitdaging voor een verdere verbetering van het statuut van de onthaalouders en voor een overheveling van het FCUD naar Vlaanderen. Afstemming en samenwerking tussen het RIZIV en het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap kan een vlotte toegang optimaliseren.

Zorgvernieuwing

In 2007 starten we samen met het VVI, Lucas en Cera ons ambitieus driejarenproject zorg-

innovatie.be. We willen onze voorzieningen een plaats geven binnen de brede innovatiegolf. Daarom gaan we op zoek naar kansen voor innovatie en maken we samen met onze leden en alle geïnteresseerden concreet werk van zorgvernieuwendende projecten!

Mensen vinden voor jobs

In 2007 komt de arbeidsmarkt steeds meer onder druk en wordt het nijpend tekort aan

mensen die voor een job in onze sector kiezen, steeds duidelijker. Het Vlaams Welzijnsverbond ondersteunt zijn leden door vacatures bekend te maken via zijn website, adviseert om jobs ter beschikking te stellen aan kansengroepen en denkt mee na over de mogelijkheden van een competentiebeleid in een sterk diplomagerichte sector. Het wordt een belangrijke opdracht voor alle leden van het Vlaams Welzijnsverbond om voldoende geschikte mensen te vinden voor de jobs van morgen.

Wij wensen alle leden goede moed voor het werk dat ligt te wachten. Ministers, kabinetsleden, parlamentsleden en ambtenaren danken wij voor het luisterend oor en voor hun inspanningen voor de sector.

*Frank Cuyt
algemeen directeur*

*Theo Rombouts
algemeen voorzitter*

Beheersorganen

De vinger aan de pols van het welzijnswerk in Vlaanderen

Maandelijks is er een vergadering van de **Raad van Bestuur** van de vereniging, die telkens voorbereid wordt door een bureauvergadering. Op deze manier kan de vinger aan de pols gehouden worden van alle ontwikkelingen in de Vlaamse welzijnssectoren. De Raad van Bestuur volgt de **actualiteit** binnen de vereniging én binnen de sectoren op, evenals de werkzaamheden van de verschillende paritaire comités. Standpunten worden voorbereid, de ledenbeweging opgevolgd en personeelsaangelegenheden besproken. Er werd een kritische reactie voorbereid op de 'Beleidsbrief 2007-2008' van de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en ontmoetingen met minister Steven Vanackere, met de gedeputeerden van welzijn van de verschillende provincies en met de IVA Inspectie werden voorbereid en opgevolgd. Tenslotte evalueerde de raad ook de eigen werking.

Aandacht voor het kinderopvanglandschap

Het lidmaatschap van de Landelijke Kinderopvang zorgt voor een evenwichtiger vertegenwoordiging van de subsectoren in de **Kinderopvang**. Een vertegenwoordiger van

de Landelijke Kinderopvang wordt net zoals deze van KAV gecoöpteerd in het Sectoraal Directiecomité. Hiermee wordt de sector Kinderopvang van het Vlaams Welzijnsverbond een belangrijke gesprekspartner voor de overheid inzake alle dossiers rond kinderopvang.

Een samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaams Welzijnsverbond en het KOCB (Katholieke Opvoeding en Cultuur Brussel), dat de belangen van de kinderopvang en het Nederlandstalig onderwijs in Brussel verdedigt, moet de ondersteuning van de leden met betrekking tot typische Brusselse materies verbeteren.

Thematische aandachtspunten

In 2007 werd **thematisch** gewerkt rond 'welzijn en vermarkting'. Op de vergadering van 22 mei gaf mevrouw Saskia Mahieu, stafmedewerker bij het VVI, een toelichting bij het VVI-standpunt over de commercialisering en de vermarkting van de Belgische gezondheidszorg en op 20 november was er een inleiding door prof. W. Moesen, voorzitter van Verso.

Op de vergadering van 18 september gaf de heer Axel Mathot, attaché bij de SERV, een

toelichting bij de Vlaamse welzijnsbegroting, halverwege de legislatuur, en op 16 oktober was er een toelichting door de heer Peter Sels, Stafmedewerker Lokaal Sociaal Beleid bij de VVSG, rond de praktijk van Lokaal Sociaal Beleid in 2007.

Andere thema's die besproken werden: leerzorg, proefprojecten Centra voor Kinderopvang, opvoedingsondersteuning, toegangspoort integrale jeugdhulpverlening, de VIPA-financiering, de campagne voor een betere ondersteuning van het vrijwilligerswerk, openbaarheid van bestuur, project zorginnovatie, zorgregie, opzet van een Vlaams Welzijnsinformatiesysteem (WIS), 75 jaar Caritas, diversiteit, het ethisch advies over leefregels, en personeelskengetallen.

Standpunten

Er werden diverse **standpunten** ingenomen, die ook op de [website](#) terug te vinden zijn. Zo bijvoorbeeld rond de verdere uitbouw van de flexibele kinderopvang (Standpunt 30/03/2007). Naar aanleiding van de 'week van de opvoedingsondersteuning' pleitte het Vlaams Welzijnsverbond onder de titel "De supernanny's zijn welkom" voor lokale netwerken voor opvoedingsondersteuning.

(Standpunt 06/06/2007) Op 19 juni stelde het Verbond zijn standpunt over het ontwerpdecreet 'Opvoedingsondersteuning' voor op een hoorzitting in het Vlaams Parlement. (Standpunt 26/06/2007)

In de nota "MEER WELZIJN VOOR ALLEN" (Standpunt 26/06/2007), formuleerde het Vlaams Welzijnsverbond zijn verwachtingen ten aanzien van de onderhandelaars van de federale regering 2007. In een gezamenlijk persbericht (Standpunt 20/11/2007) reageerden het Verbond der Verzorgingsinstellingen (VVI) en het Vlaams Welzijnsverbond op het Grote Rusthuizenrapport uit Het Nieuwsblad. Zij bevestigden dat voorzieningen in de ouderenzorg, de zorg van personen met een handicap, de jeugdhulp en de kinderopvang de opdracht hebben de kwaliteit van hun werking te toetsen, voortdurend verbeteringstrategieën op te zetten en over de resultaten te informeren.

Met een studiedag in samenwerking met een aantal partners op 6 december 2007 in Gent

zette het Vlaams Welzijnsverbond het competentie management duidelijk op de agenda in het Vlaamse welzijnswerk. (Standpunt 05/12/2007)

Algemene Vergadering

De statutaire **Algemene Vergadering** ging ook dit jaar door in de Kind & Gezin Academie te Brussel. Op 22 mei mocht algemeen voorzitter Theo Rombouts de leden verwelkomen voor de traditionele statutaire verplichtingen, een blik op de actualiteit en een stemming over 'actief pluralisme'.

Directeur Frank Cuyt gaf toelichting bij de actuele dossiers die het Verbond opvolgt. In het licht van de federale verkiezingen en het aangekondigde vertrek van minister Vervotte beklemtoonde hij het belang van continuïteit in het Vlaams welzijnsbeleid. Beleidsplannen hebben steeds een meerjarenperspectief en vragen volgehouden inspanningen voor de

realisatie. Het Vlaams Welzijnsverbond zal hiervoor de nodige inspanningen blijven vragen van het beleid.

Daarna gaf Ludo De Cort, directeur-sectorcoördinator vrijwilligerswerk, een toelichting bij de standpunttenota '**Samen-werken in dialoog**' en werd er gestemd. De standpunten uit de nota werden door een ruime meerderheid goedgekeurd en de Algemene Vergadering gaf de Raad van Bestuur de taak de huidige opdrachtsverklaring en de statuten van de vereniging aan te passen. Het Verbond staat in een moderne pluralistische samenleving voor een waardebetrokken dienstverlening met respect voor diversiteit. Via een constructieve dialoog wil het verbond deze waardegerichtheid bij zijn leden actief ondersteunen! (Standpunt 11/06/2007)

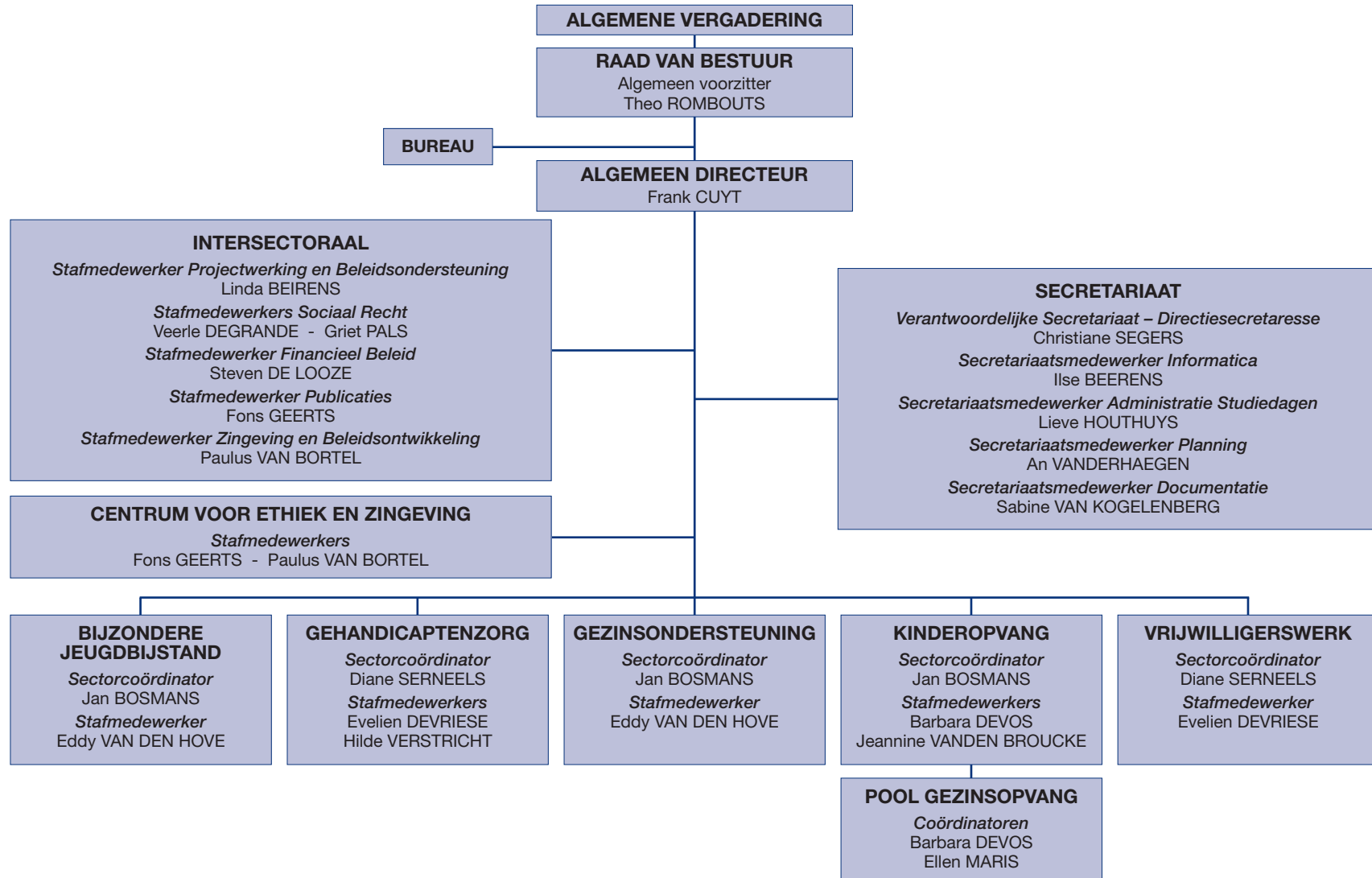
De vergadering werd afgesloten met een toelichting door ACW-voorzitter Jan Renders bij de 6 decenniumdoelen voor de bestrijding van armoede in Vlaanderen en Brussel.

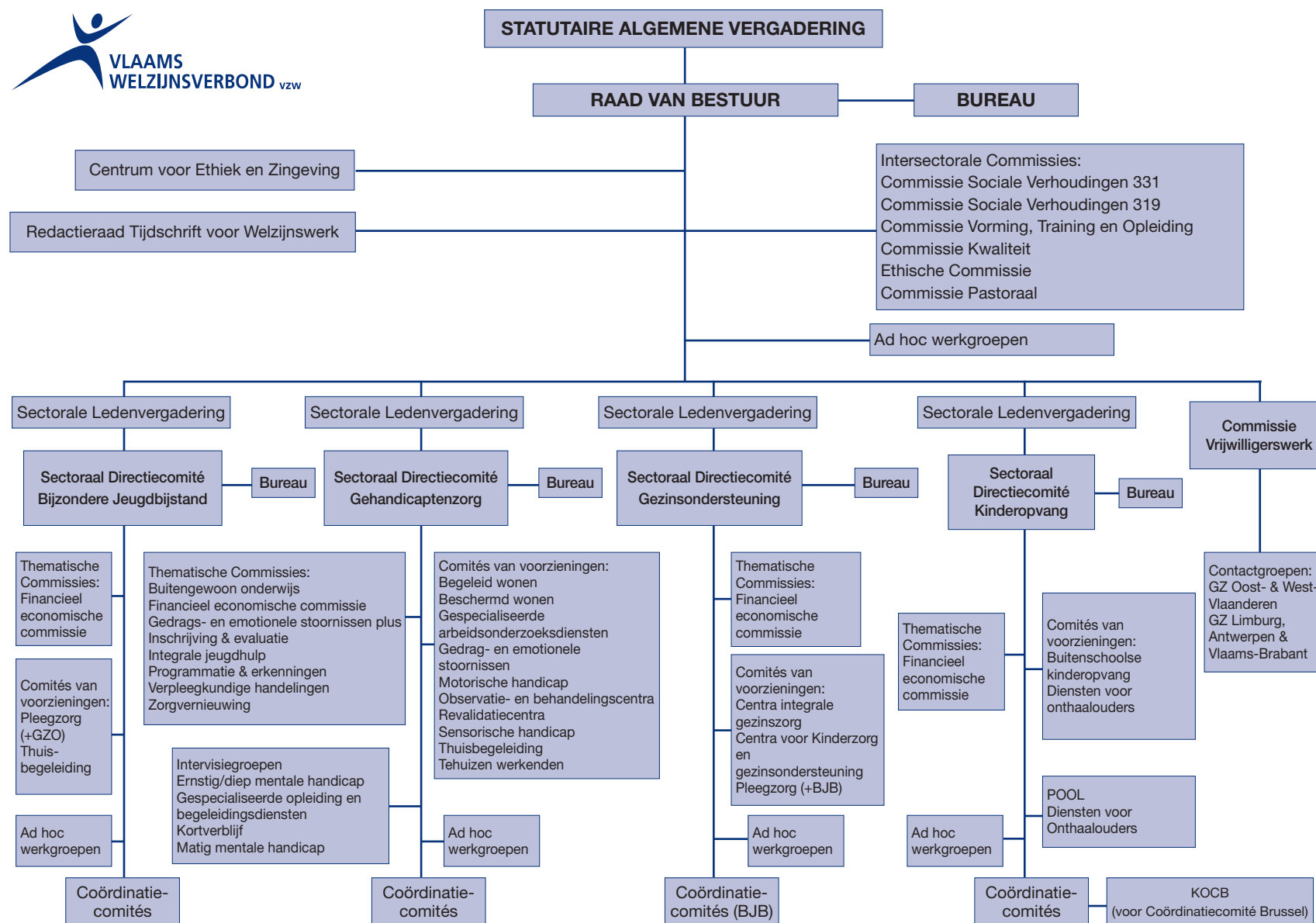
Samenstelling Raad van Bestuur

Volgende personen maakten op 31 december 2007 deel uit van de Raad van Bestuur van het Vlaams Welzijnsverbond vzw:

- Jef BREDA
- Kris BUCKINX
- Gerda CALLENS
- Urbain CAYZEELE
- Leen COLEMONT
- Marc COLSON
- Ria DE KEYSER
- Ann DE RIJCK
- René DE WEVER
- Hendrik DELARUELLE,
sectorvoorzitter Gehandicaptenzorg
- Evelyne DEPOORTER
- Evelyn HUYS
sectorvoorzitter Gezinsondersteuning
- Saskia LAMBRECHTS
- Hilde LANOYE
- Ignace LEUS
- Filip MAERTENS,
sectorvoorzitter Bijzondere
Jeugdbijstand
- Marleen MARCELIS
- Luc RAYMAEKERS
- Karine ROCHTUS
- Theo ROMBOUTS,
Algemeen voorzitter
- Ilse RYMENANTS
- Rudi SMIS
- Luc STOCK
- Mark THYSSEN
- Richard TIMMERMAN
- Anne VAN CUTSEM
- Peter VANDEN BILCKE
- Jos VAN HEES,
sectorvoorzitter Vrijwilligerswerk
- Viviane VERBEECK,
sectorvoorzitter Kinderdagopvang
- Willy VERBEEK
- Dominic VERHOEVEN

Organogram (31/12/07)

Zorginnovatie in Welzijn

Een driejarig project van het Verbond in samenwerking met VVI, Lucas en Cera

Het Vlaams Welzijnsverbond startte het voorbije jaar in samenwerking met het VVI, Lucas en Cera een driejarig project op rond zorginnovatie in welzijn. Lucas staat in voor het wetenschappelijk onderzoek, Cera stuurt het project mee aan en ondersteunt het financieel. Het project 'zorginnovatie in welzijn' wil een actief innovatiebeleid ontwikkelen voor welzijnsvoorzieningen.

Er worden drie onderzoeksfases onderscheiden. Eerst wordt een definitie van zorginnovatie ontwikkeld, die gebaseerd is op een literatuurstudie en getoetst wordt bij praktijkwerkers en beleidsverantwoordelijken uit de betrokken sectoren. Daarna ontwikkelt men

een diagnose-instrument om zicht te krijgen op knelpunten die innovatie tegenhouden in de eigen voorziening en in de context van de voorziening en op hefboomen om te innoveren. Tenslotte wil men methodieken die de voorzieningen op weg helpen om te innoveren, ontwikkelen en evalueren.

Het project hanteert een actiegerichte aanpak, waarbij de kennis en inzichten uit de praktijk van de verschillende zorgsectoren enerzijds en een wetenschappelijke benadering anderzijds de drijvende kracht vormen van het project. Daarom wordt het project opgevolgd door een reflectiegroep bestaande uit deskundigen uit de sectoren bij-

zondere jeugdbijstand, gehandicaptenzorg, gezinsondersteuning, kinderopvang, ouderenzorg en vrijwilligerswerk. Op die manier wordt geprobeerd het project dicht bij het werkveld te houden. Daarnaast zetelen ook kenniscentra en studiediensten in de reflectiegroep. Denkdagen worden georganiseerd, zodat het werkveld, beleid, de koepels en gebruikers mee kunnen denken en het project inhoudelijk verrijken.

De dialoog met het brede werkveld zal gebeuren via de website:
www.zorginnovatie.be.

Sectoraal

Bijzondere Jeugdbijstand

Gehandicaptenzorg

Gezinsondersteuning

Kinderdagopvang

Vrijwilligerswerk

Bijzondere Jeugdbijstand

Integrale jeugdhulpverlening

Het ontwikkelingsproces van de **integrale jeugdhulpverlening** is fundamenteel bepalend voor de toekomstige werking van de bijzondere jeugdbijstand. Deze evolutie wordt met bijzondere aandacht gevolgd in onze sector.

Op 30 januari 2007 organiseerden we het colloquium 'Opendeur of Checkpoint Charlie?' We gaven hierop informatie over de constructie van de **toegangspoort**, met gegevens vanuit het decreet en de besluiten Integrale Jeugdhulpverlening. In de voormiddag werd een beschouwing gegeven over de consequenties voor de bijzondere jeugdbijstand, de ervaringen en evoluties van de toegangspoort in het Vlaams Agentschap voor personen met een handicap en de uitdagingen in verband met een toegangspoort voor de integrale jeugdhulpverlening. In de namiddag werd in workshops onder meer ingegaan op de concrete uitwerking van een toegangspoort, de relatie met de diagnostiek en met crisishulpverlening en de gerechtelijke jeugdhulpverlening. Dit colloquium was in eerste instantie informatief bedoeld.

Op 16 maart 2007 was de toegangspoort terug één van de centrale thema's van onze sectorale ledenvergadering. Hier evalueerden we de voortgang van de belangrijkste werkpunten die we in 2005 in het memorandum

aan de Vlaamse regering naar voor schoven, naast de standpuntbepaling over de toegangspoort. Belangrijk is dat we het dossier **maatschappelijke noodzaak** in het debat van de toegangspoort meenemen. Deze functies kunnen los van mekaar bestaan, maar beiden moeten evenwaardig ontwikkeld worden. Dit is essentieel voor de cliënten waar we mee werken. We vinden het cruciaal dat dit sluitstuk van de integrale jeugdhulpverlening deze legislatuur verankerd wordt in de decreten, besluiten en regelgeving van de betreffende sectoren.

Ook de **trajectbegeleiding** is voor ons een belangrijk item, waaraan men verder moet werken. Trajecten zijn essentieel voor een goede hulpverlening aan onze gezinnen.

Het globaal plan jeugdzorg

De concrete uitvoering van het globaal plan jeugdzorg heeft dit jaar onze bijzondere aandacht gevraagd. We maakten een **tussentijdse evaluatie** over de concrete uitvoering van de 37 doelstellingen van het globaal plan en stelden vast dat de overheid (agentschap en kabinet) hier nauwgezet aan werken.

Uitbreidingen

De **uitbreidingen** werden zoals aangekondigd gefaseerd uitgevoerd van 2007 tot 2009.

De sector Bijzondere Jeugdbijstand volgt de evolutie van de Integrale Jeugdhulpverlening op de voet en evalueerde de uitvoering van het Globaal Plan Jeugdzorg. Meer samenwerking en een flexibeler hulpverlening moet de druk op de bijzondere jeugdbijstand verminderen. Maar ook voor uitbreiding en infrastructuur moeten voldoende middelen voorzien worden.

Er wordt hierbij een onderscheid gemaakt tussen ambulante, mobiele en residentiële hulpverlening. Het is evident dat de realisatie van de mobiele werkvorm eenvoudiger is dan deze van de residentiële. Voor deze laatste werd een wijziging van de procedures van het Vlaams infrastructuurfonds, het zgn. VIPA-light ontwikkeld. De vraag is of deze soepel genoeg kan aangewend worden door de voorzieningen om de gevraagde timing te halen. Bij de minste vertraging in deze procedure komt de einddatum in het gedrang. Hierbij komt nog eens de hervorming van de administratie in het kader van het Beter Bestuurlijk Beleid, waardoor de bevoegdheid voor het zorgstrategisch plan (dat in een lichtversie behouden blijft) overgeheveld wordt van het departement naar het agentschap jongerenwelzijn. Zulk een bestuurlijke verandering bevordert de te volgen timing binnen

de gejaagdheid van een VIPA-light procedure niet!

Buiten de uitbreiding zijn er nog talrijke doelstellingen, die als werkprincipes vooropgesteld worden, in het globaal plan te realiseren. Deze **werkprincipes** werden in 2007 verder overlegd tussen het agentschap, het kabinet en de koepels. We willen het geheel aan regelgeving verankerd zien binnen de besprekingen van de uitvoeringsbesluiten van het geharmoniseerd kwaliteitsdecreet.

Samenwerking

Als koepel willen we ondertussen niet stilstaan en onze verantwoordelijkheid opnemen door het stimuleren van **samenwerking op de werkvloer** (multimodaal werken, werken vanuit verschillende perspectieven).

We ondersteunen de samenwerking tussen de bijzondere jeugdbijstand en de kinder- en **jeugdpsychiatrie** via het Bijpass-project en het vervolproject STENT (beide projecten gefinancierd met middelen van Cera). In functie van het colloquium formuleerden de Bijpass-partners beleidsaanbevelingen om deze samenwerking te bevorderen, waarbij een verankering van deze samenwerking naar gans Vlaanderen gestimuleerd wordt. Daarvoor is het noodzakelijk om niet enkel de samenwerking te bekijken met de kinder- en jeugdpsychiatrie, maar hier ook de ambulante geestelijke gezondheidszorg bij te betrekken. Het werkveld schrijft hier een mooi verhaal. Het is aan STENT, met onze ondersteuning en sturing, om dit verhaal nu verder te schrijven. We formuleerden in 2007 een visie over **drug-hulpverlening** en bijzondere jeugdbijstand. Ook hier is samenwerking met de gespeciali-

seerde ambulante, semi-ambulante en residentiële hulpverlening noodzakelijk. Iedere voorziening moet daar een eigen weg rond uitwerken, maar kan dit niet alleen. Het hoofd bieden aan deze problemen kan enkel in samenwerking met anderen. Waar nodig moet tijdig kunnen doorverwezen worden. Zowel de bijzondere jeugdbijstand als de drughulpverlening kunnen hier enkel beter van worden. De VAD ontwikkelde een draaiboek voor een drugbeleid voor voorzieningen bijzondere jeugdbijstand. We maakten in 2007 afspraken om dit draaiboek in 2008 in onze regionale overlegorganen voor te stellen, samen met de plaatselijke preventiewerkers in de drughulpverlening. Zo willen we een concrete aanzet geven voor deze samenwerking.

Ook **onderwijs** is voor onze voorzieningen een belangrijke partner. We organiseerden met de drie koepels op vraag van het agentschap een bevraging over hoe de samenwerking met het onderwijs ervaren wordt door de voorzieningen bijzondere jeugdbijstand. Dat het thema leeft, blijkt uit de grote respons die de drie koepels ontvingen op deze open bevraging. Zowel goede als negatieve ervaringen kwamen aan bod. Opvallend is dat beide partners duidelijk werken vanuit een ander uitgangspunt en het niet steeds gemakkelijk is om mekaar daarin te vinden. Het valt op dat men mekaar nog onvoldoende kent en het onduidelijk is waarom men aan een aantal zaken zoveel belang hecht. Deze bevindingen worden in 2008 met het onderwijs verder besproken.

Agressie is in veel voorzieningen bijzondere jeugdbijstand een belangrijk thema. Samen met de werknemersorganisaties willen we de

voorzieningen hierin daadwerkelijk ondersteunen via vorming en procesbegeleiding. Daartoe werd in 2003 het expertisecentrum ICOBA opgericht. We werken actief mee aan de uitbouw van deze werking.

Flexibiliteit

De eerste drie doelstellingen van het globaal plan handelen over **de flexibiliteit van de hulpverlening** in de bijzondere jeugdbijstand. Het gaat hier voor ons over cruciale doelstellingen die de hulpverlening aan de cliënten op korte en middellange termijn nog behoorlijk kunnen verbeteren. Het biedt onder meer de mogelijkheid om meer vraaggericht te werken. Op basis van een bevraging bij onze voorzieningen over de wijze waarop hiermee momenteel omgegaan wordt, formuleerden we een concreet voorstel aan de overheid hoe dit technisch kan gedefinieerd worden. Dit zou vertaald worden in een ministerieel besluit, dat er – helaas – eind 2007 nog niet was. Wel werd aangekondigd dat dit begin 2008, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2008, zal gerealiseerd worden.

Ondertussen zijn ook de projecten **Multifunctionele Centra** (MFC) toegekend. Zeven projecten kregen hiervoor een erkenning en kunnen in dit kader nog verder experimenteren. Er werd een projectleider aangesteld die het geheel coördineert en inhoudelijk ondersteunt. Naast het inhoudelijke luik werd ook een registratie opgesteld, waarbij hypothesen kunnen getoetst worden op hun waarde. We volgen deze projecten op via de evaluatiegroep MFC.

Registratie en effectiviteit en efficiëntie, ook dit zijn doelstellingen en beleidskeuzes

van het globaal plan, waaraan verder gewerkt werd in 2007.

Twee onderzoeken werden vrijgegeven over de effectiviteit en efficiëntie van het private aanbod in de bijzondere jeugdbijstand. Eén over de GKRB-projecten (projecten die de doorstroming van de gemeenschapsinstellingen naar de private voorzieningen moeten bevorderen) en één over de thuisbegeleiding en categorie 1-bis voorzieningen (residentiële voorzieningen voor adolescenten, met opnameplicht voor jongeren die ooit in een OOC verbleven hebben). Deze onderzoeken zijn een mijlpaal in de bijzondere jeugdbijstand. Voor het eerst werd effectiviteit op deze manier onderzocht in de sector. We presenteerden deze onderzoeken in onze regionale overlegfora, met het accent op de manier waarop deze onderzoeken werden uitgevoerd.

Registratie staat hier niet los van. De Ondersteuningsstructuur voor Bijzondere Jeugdzorg (OSBJ) werkt samen met het agentschap jongerenwelzijn aan een registratiesysteem voor voorzieningen bijzondere jeugdbijstand zodat op termijn cijfers kunnen gegenereerd worden op Vlaams niveau over alle werkvormen in het private aanbod. Samen met DOMINO (het registratiesysteem voor de verwijzers) zal dit op termijn erg zinvol en noodzakelijk cijfermateriaal leveren om een doelmatig beleid uit te werken voor deze sec-

tor. Tendensen die we als koepel ondersteunen. Wel moet de haalbaarheid van deze registratie voor de hulpverleners in het oog gehouden worden. Hulpverlening blijft immers het eerste uitgangspunt van de voorzieningen.

We evalueerden ook de knelpunten in de erkenning, regelgeving en subsidiëring van de **projecten in de bijzondere jeugdbijstand**. Deze projecten zijn erg belangrijk voor de vernieuwing in de bijzondere jeugdbijstand. Een goede en soepele werking dringt zich op. Uiteindelijk moet deze manier van werken leiden tot een structurele of reguliere erkenning van die projecten die hun meerwaarde bewijzen. We deden een voorstel hoe dit kan geïmplementeerd worden met de noodzakelijke flexibiliteit, voldoende bestaanszekerheid en financiële leefbaarheid.

Infrastructuur

In 2007 werd de **VIPA-procedure geëvalueerd**. Samen met onze collega's werkten we op basis van een bevraging een oplisting van knelpunten uit voor het zorgstrategisch en het financieel-technisch luik van de VIPA-procedure. Er is een grote behoefte aan financiële middelen voor het uitbouwen van een goede infrastructuur in de bijzondere jeugdbijstand, maar de procedure die momenteel

via VIPA ter beschikking gesteld wordt, is veel te complex en vraagt te veel tijd om te verwezenlijken. De specificiteit van de bijzondere jeugdbijstand is niet te rijmen met deze procedure. We bespraken deze knelpunten met de VIPA-administratie, het agentschap jongerenwelzijn en het kabinet.

Het agentschap jongerenwelzijn en het kabinet zullen de zorgstrategische fase bekijken en fel verslanken. De VIPA-light procedure zal daarbij als uitgangspunt genomen worden. Met de VIPA-administratie spraken we af dat in een communicatiesessie voor de sector Bijzondere Jeugdbijstand het aangepaste procedurebesluit en de herziene elementen in de zorgstrategische planning toegelicht worden. Ook het technisch-financieel plan zal daar concreet aan bod komen, vermits meerdere dossiers in deze fase terecht komen.

INFO:

jan.bosmans@vlaamswelzijnsverbond.be, tel. 02 507 01 24 of eddy.vandenhove@vlaamswelzijnsverbond.be, tel. 02 507 01 23.

Gehandicaptenzorg

Heroriëntering van de revalidatiecentra

De revalidatiecentra bereiden al jaren een heroriëntering van de sector voor. Centraal daarin staat de vraag welke **doelgroepen** de centra mogen behandelen. De sector stelt voor dat alle centra met een aantal gemeenschappelijke doelgroepen werken en daarnaast specifieke doelgroepen kunnen behandelen. Er is nog altijd geen eensgezindheid met het College van Geneesheren-directeuren van het RIZIV over de gemeenschappelijke doelgroepen. Vooral de doelgroepen ADHD en autismespectrumstoornissen staan op dit ogenblik ter discussie. We hopen dat we in 2008 tot een oplossing kunnen komen.

Vrijtijdsinitiatieven

Nadat in 2006 beslist werd dat de vrijetijdsinitiatieven binnen welzijn een vaste stek kregen, werkten alle 20 erkende vrijetijdsinitiatieven een gezamenlijk voorstel tot regelgeving uit. Dit vormde de basis voor de langverwachte **definitieve regelgeving**, die nog voor de zomer werd goedgekeurd. De erkenning wordt verleend voor een periode van zes jaar en er is een spreiding over de Vlaamse provincies voorzien op basis van het aantal inwoners. Vermits het maximum aantal er-

kende initiatieven over Vlaanderen vastgesteld is op 20, konden alleen de in het verleden erkende initiatieven ook met het nieuwe besluit een erkenning krijgen. Toch zijn we blij dat hiermee de jarenlange onzekerheid van de baan is!

Tewerkstelling

Na de overheveling van de sector professionele integratie naar de VDAB werd in 2007 hard gewerkt aan een nieuwe regelgeving. Op het Partner Overleg Werkzoekenden met Arbeidshandicap (POWA) formuleerden de diensten professionele integratie, de koepels, de gebruikers en de ATB-netwerken hun adviezen aan de VDAB. De rechtszekerheid van de centra en een professionele multidisciplinaire dienstverlening stonden hierbij centraal. Een bijkomende bekommernis was (en blijft) het in beeld blijven van de **oorspronkelijke doelgroep** binnen de groep personen met een arbeidshandicap.

Om het proces van overheveling af te ronden moet nu nog de procedure voor toeleiding tot de gespecialiseerde dienstverlening en de tewerkstellingsondersteunende maatregelen ontwikkeld worden. Meer mensen met een arbeidshandicap aan het werk krijgen, is hierbij de leidraad van de VDAB.

We ijverden in 2007 voor verbeteringen voor verschillende werkvormen. En uiteraard volgden we alle dossiers die de ganse sector aanbelangen van zeer nabij op. Hierna volgt een greep uit de thema's die onze inzet vroegen. We verwijzen voor een vollediger overzicht graag naar onze 'evaluatie 2007' op de website.

Zorgtrajectbegeleiding

Het kabinet besliste in het verleden om zorgtrajectbegeleiding te ontwikkelen aan de hand van drie sporen. In het kader van het eerste spoor, dat ingevuld wordt door het project 'persoonlijke toekomstplanning' (PTP), startte in 2007 een evaluatieonderzoek. In de stuurgroep volgen we de evoluties van nabij op. Het tweede spoor verloopt via de ambulante dienstverlening. De diensten thuisbegeleiding en begeleid wonen ontwikkelden een voorstel van regelgeving. Naast hun algemene opdracht kunnen ze ook trajectbegeleiding bieden aan personen met (een vermoeden van) een handicap. Deze voorstellen moeten de basis vormen voor de regelgeving. We bleven er ook voor pleiten dat naast de ambulante werkvormen, ook de multidisciplinaire teams een volwaardige rol inzake de module zorgtrajectbegeleiding zouden krijgen. Dit zou dan de uitwerking van het derde spoor betekenen.

Zorgregie

De permanente cel draaide op volle toeren om het besluit zorgregie concreet uit te werken. Er werd een protocol **urgentiecodering**, een protocol noodsituaties, kwaliteitseisen zorgbemiddeling en een klachtenprocedure uitgewerkt. De grootste discussies gingen over het protocol urgentiecodering: welke urgentiecodes zijn er, welke criteria komen overeen met een code en welke regels moet een voorziening volgen bij een open plaats? Het Verbond werkte hard mee aan de voorstellen. Zo kwamen we tot een gedragen voorstel.

De verbazing was dan ook groot toen we de uitvoeringsrichtlijnen zorgregie voor het eerst zagen. De tekst was grondig veranderd. Het moeizaam bereikte evenwicht in de permanente cel werd helemaal doorbroken. De sturing van het opnamebeleid door de overheid is sterk toegenomen, de keuzevrijheid van gebruikers wordt drastisch aan banden gelegd en het voorgestelde systeem is nog logger en meer bureaucratisch geworden. De criteria die overeen komen met een urgentiecode zijn sterk gewijzigd en laten niet meer toe flexibel in te gaan op noden van mensen met een handicap. Sommige doelgroepen worden uit de zorg geweerd.

Het sectoraal directiecomité vond deze tekst onaanvaardbaar en onuitvoerbaar. We legden contacten met het kabinet van Vanackere en met onze andere partners en konden een aantal wijzigingen bekomen. Ondertussen werden de licht aangepaste uitvoeringsrichtlijnen goedgekeurd door de Vlaamse regering. Over zes maand volgt een

eerste evaluatie. Dan zullen we de verschillende bemerkingen opnieuw inbrengen.

Persoonlijk Assistentiebudget

Met de nieuwe regelgeving voor zorgconsulentschap kunnen zowel de diensten thuisbegeleiding als de budgethoudersverenigingen zorgconsulentschap aanbieden. Beroep doen op zorgconsulentschap wordt gestimuleerd met een systeem van vouchers. De zorgconsulent wordt vergoed door de budgethouder en voor de financiering wordt een verhoging van het Persoonlijk Assistentiebudget (PAB) voorzien. Budgethoudersverenigingen hebben een jaarlijkse basisfinanciering en een vergoeding per aangesloten budgethouder per jaar. Aansluiten bij een budgethoudersvereniging kost 50 euro, hiervoor is het PAB met hetzelfde bedrag opgetrokken.

Er blijven echter verschillen tussen de thuisbegeleidingsdiensten en de budgethoudersverenigingen wat betreft de collectieve taken en de individuele coaching. We zijn vragende partij voor het opstellen van een ethische code rond transparante prijszetting met de verschillende zorgconsulenten.

Zorgvernieuwing

We volgden het hele proces van zorgvernieuwing van dichtbij op. Enkele experts uit het werkveld werkten een voorstel uit hoe in een toekomstige financiering met organisatiegebonden omkadering en organisatiegebonden werkingskosten kan worden omgegaan. Wij vonden dit goede voorstellen.

Meer zorgen maken we ons over de inschalingen in de studie **zorggradatie**. De voorzieningen

voor volwassenen schaalden in 2005 alle cliënten in en kregen in het voorjaar 2007 feedback na een kwalitatieve controle door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH). Uit de sector kwamen talrijke reacties. Er werden erg veel herinschalingen naar lagere modules voorgesteld aan de hand van achteraf ontwikkelde criteria. We hebben de bezwaren krachtig overgebracht. Eind juni stelde het VAPH dat ze de criteria voor de kwalitatieve analyse zouden bijstellen. Tegelijkertijd bleven we ons grote zorgen maken over de vooruitgang, de timing en het einddoel van de operatie. We drongen bij de minister aan op een sterkere beleidssturing van het proces en een duidelijk stappenplan. Stof genoeg om ons grondig te bezinnen in de zomer van 2007. Wij waren ervan overtuigd geraakt dat de parameters voor de modules (nood aan permanentie overdag en 's nachts, begeleidingsintensiteit en verzwaren) een betere basis bieden voor de inschaling en voor de ontwikkeling van een nieuwe financiering. We trachtten aan te tonen dat dit flexibeler (meer vraaggestuurd) is dan de modules zelf en bovendien toekomstgericht meer bijdraagt tot de invoering van een **persoonsgebonden financiering**. Nadien volgden verschillende gesprekken met het kabinet en de administratie en overlegden we met andere koepels en gebruikersverenigingen. Ook vanuit parlementaire hoek kwam er druk om eindelijk vooruitgang te boeken bij de invoering van het persoonsgebonden budget en werd een parlementaire resolutie ingediend door de meerderheidspartijen. We hadden daarover contacten met GRIP en de parlementsleden. Ook wij willen vooruitgang

in de invoering van het persoonsgebonden budget. Voor ons kadert dit in het hele proces zorggradatie/zorgvernieuwing.

VIPA

De overgang naar het Agentschap VIPA (Infrastructuurfonds) bracht een aantal problemen mee, waarbij we meermaals voor onze leden moesten opkomen. Zo werden voorzieningen die sinds 2002 een subsidiebelofte kregen, aangemaand om een bewijs te leveren van het aankopen van het door de regelgeving **verplichte kunstwerk**. We protesteerden krachtig bij de minister en bekwamen dat dit voor de lopende dossiers door de vingers gezien werd, maar de verplichting blijft wel gelden voor nieuwe dossiers. Ten gronde zijn we het hiermee oneens. We blijven dit dan ook overal aankaarten.

Ook de **revalidatiecentra** ondervonden gevolgen van de overgang. Zo ontstond een hele discussie over het toekennen van subsidies voor bijzondere uitrusting voor computers en computernetwerken, die voor therapeutische doeleinden nodig zijn.

Zoals afgesproken werd er na de invoering van de alternatieve VIPA werk gemaakt van de aanpassing van het **procedurebesluit**. We hebben hierop zwaar gewogen. Voor ons is deze aanpassing belangrijk, omdat de terugvorderingsregels van VIPA, pre-VIPA en alternatieve VIPA op elkaar zullen afgestemd worden. Daarnaast zitten in dit ontwerpbesluit reeds twee elementen van een beter sector-

specifiek VIPA-besluit. De subsidie-index zal worden vastgelegd op het moment van de subsidiebeslissing en niet van de subsidiebelofte (voor de dossiers die nog in de oude VIPA-regeling zitten) en de algemene onkosten verhogen van 7 naar 10%. De verbetering van het sectorspecifieke VIPA-besluit is helaas nog steeds geen feit. We werkten in 2007 gedetailleerde en onderbouwde voorstellen uit en gingen hierover in gesprek met het kabinet. Dit leidde echter nog niet tot concreet resultaat. Wij geven de moed niet op!

Integrale Jeugdhulpverlening

In het voorjaar van 2007 namen we vanuit het Vlaams Welzijnsverbond het voortouw om bouwstenen te leveren voor de **toegangspoort** Integrale Jeugdhulpverlening. In onze nota 'Bouwstenen voor een goede intersectorale toegangspoort' beschreven we wat voor ons cruciale toetsstenen zijn voor een goedwerkende toegangspoort. Dit materiaal werd door het Raadgevend Comité van het VAPH gebruikt om een advies af te leveren aan de minister. Ook in het advies van de adviesraad verwerkten we onze standpunten. Midden 2007 leverde de minister een eerste, nog erg algemene nota af inzake de toegangspoort. Het blijft wachten op concretere voorstellen. Ook het decreet betreffende de **rechtspositie van de minderjarige** kadert binnen de Integrale Jeugdhulp. We zonden een stafflid en enkele leden naar de intersectorale vijfdaagse vormingscyclus in het voorjaar van 2007.

Deze mensen namen het engagement op om een vormingssessie uit te werken, specifiek voor de voorzieningen gehandicaptenzorg voor minderjarigen van het Vlaams Welzijnsverbond.

Afstemming onderwijs

Ook in 2007 ging de discussie verder over de nota "**leerzorg**", waarin minister Vandembroucke de aandacht toespitst op alle leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Er wordt in de nota nagedacht hoe de bestaande onderwijsstructuren en belendende sectoren een aanbod kunnen doen dat meer tegemoetkomt aan de noden van elke leerling. Onze bedenkingen en voorstellen voor aanpassingen maakten we over aan de ministers Vandembroucke en Vervotte. Rond enkele thema's uit de nota waren we uiteraard bijzonder actief, met name het protocol Coens-Steyaert, de samenwerking welzijnsvoorzieningen-onderwijs in het algemeen, de problematiek schoolgaanden-niet-schoolgaanden en de samenwerking met de revalidatiecentra. We konden ook onze inbreng doen in de Delta werkgroep van de VLOR (Vlaamse Onderwijs Raad) over de problematiek van de niet-schoolgaanden. Het Raadgevend comité van het VAPH werd verzocht om een officieel advies. Ook daarvoor deden we onze inbreng. In de uiteindelijke nota leerzorg van 30 maart 2007 is de weerslag hiervan te vinden.

INFO:

Diane Serneels, Hilde Verstricht, Evelien Devriese, stafGZ@vlaamswelzijnsverbond.be, tel. 02 507 01 26, 27 of 28.

Gezinsondersteuning

Het Globaal Plan Jeugdzorg

Het preventieve voortraject krijgt in het globaal plan terecht ruime aandacht (doelstellingen 4 tot en met 9). Het plan zoekt naar een evenwicht tussen uitbreiding van plaatsen in de bijzondere jeugdbijstand, het versterken van de preventie en een vernieuwing binnen de methodieken.

Opvoedingsondersteuning

2007 werd een cruciaal jaar voor de opvoedingsondersteuning. Het werd al aangekondigd in het globaal plan (doelstelling 4 en 5) en in belangrijke mate geconcretiseerd in 2007. In december 2005 brachten we hierover een standpunt uit: "Een meersporenbeleid en regionetwerken voor opvoedingsondersteuning". Opvoedingsondersteuning speelt zich af in het voorveld van de hulpverleningssector, maar hoort er tezelfdertijd ook een beetje in thuis: je kan moeilijk aan opvoedingshulpverlening doen zonder in de grijze zone te komen van de opvoedingsondersteuning. Beiden vormen een continuüm.

Op 9 januari 2007 organiseerde de sector gezinsondersteuning van het Vlaams Welzijnsverbond een sectorale ledenvergadering over dit thema. Vlaams parlementslid Tom Dehaene stelde er de krachtlijnen voor van het nieuwe te verwachten decreet over op-

voedingsondersteuning. En op 19 juni ging in het Vlaams Parlement een hoorzitting door over dit **ontwerpdecreet**. Het Vlaams welzijnsverbond bracht er zijn standpunt in. Opvoedingsondersteuning vormt een belangrijke schakel in de preventie van opvoedingsnood van gezinnen. Het moet duidelijk zijn tussen de partners wie welk aanbod rond opvoedingsondersteuning opneemt en waar men terecht kan wanneer zich een ernstige problematische opvoedingssituatie aandient en meer gespecialiseerde hulp noodzakelijk is. Voor specifieke deskundigheid moeten de netwerken terecht kunnen bij gespecialiseerde hulpverleningsvoorzieningen.

De Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning (CKG's) en de Gezinsondersteunende Pleegzorg, die een laagdrempelig, intensief en kortdurend hulpaanbod voor kinderen en hun ouders met opvoedingslast realiseren, moeten hun expertise terzake kunnen inzetten en fungeren als belangrijke signaalfunctie. Het decreet maakt dit uiteindelijk mogelijk. Artikel 5 §1 werd daartoe aangepast. Dit moet nu concreet vertaald worden in de uitvoeringsbesluiten.

Naast de lokale samenwerkingsverbanden, kunnen ook vernieuwende initiatieven zoals de **opvoedingswinkels** een plaats krijgen, op voorwaarde dat deze ingebed worden in netwerken die van onderuit zijn gegroeid. Deze nieuwe initiatieven worden best overge-

Centrale thema's in de sector gezinsondersteuning in 2007 waren de concrete uitvoering van het globaal plan, participatie aan de integrale jeugdhulpverlening en het streven naar een correcte financiering.

laten aan het privaat initiatief en onder toezicht geplaatst van de Vlaamse overheid, die hierbij tevens als facilitator fungeert. De uitvoeringsbesluiten moeten hierover nog verschijnen. Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning (CKG's), Centra voor Integrale Gezinszorg (CIG's), Diensten Gezinsondersteunende Pleegzorg en inloopteams worden door deze evoluties gevat en geraakt, en hun rol hierin wordt door dit decreet gevalideerd. Het zullen dus belangrijke partners worden in deze samenwerkingsverbanden!

Projecten steungezinnen

De middelen en de opdracht voor de uitvoering van de projecten steungezinnen (doelstelling 11 van het globaal plan) werd toegevoegd aan de Diensten voor Gezinsondersteunende Pleegzorg (GOP). In deze projecten wil men, naast het aanbieden van opvoedingsondersteuning, de netwerken van de vraaggezinnen uitbreiden en voorkomen dat zij afhankelijk worden van verdere hulpverlening. Hierdoor krijgen deze diensten, naast de opdrachten die ze uitvoeren in de opvoe-

dingshulpverlening, ook een opdracht in de opvoedingsondersteuning. Dit bevestigt alleen maar het continuüm tussen de opvoedingsondersteuning en de opvoedingshulpverlening.

Uitbreiding en vernieuwing van de CKG's

In het globaal plan werd ook een (te kleine) uitbreiding voorzien voor de Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning (doelstelling 8). We hebben er steeds voor gepleit om deze uitbreiding ook toe te wijzen op basis van de **regionale spreiding** van het huidige aanbod en niet enkel op basis van de bezetting. Hiertoe ontwikkelde Kind & Gezin een programmatie die mee als basis diende voor de verdeling van het aantal toe te kennen plaatsen. Deze werden opgetrokken van 40 naar 55 plaatsen. Het is de bedoeling dat Kind & Gezin in 2008 samen met de sector een denkpiste opstart over deze programmatie om naar de toekomst toe de blinde vlekken weg te werken.

De vernieuwing binnen de CKG's (participatie van ouders in de semi-residentiële hulpverlening en vroegtijdige intensieve begeleiding aan ouders met baby's) en het ontwikkelen van de STOP-projecten (preventief ingrijpen door gerichte gedragsprogramma's) (doelstelling 7 en 8) bevestigen het belang van de CKG's. De STOP-projecten worden gelinkt aan de CKG's. Er worden in 2007, 2008 en 2009 zeven teams erkend, gespreid over Vlaanderen. De hiervoor voorziene subsidies blijken echter volgens onze berekeningen ontoereikend om op langere termijn kostendek-

kend te zijn. We vroegen dan ook aan Kind & Gezin om deze aan te passen.

Gezien de evoluties binnen de CKG's en de integrale jeugdhulpverlening startte in 2007 een overleg tussen Kind & Gezin en de sector om te komen tot een **wijziging van de regelgeving** en erkenningsvoorwaarden voor de CKG's. Binnen het comité van de CKG's werd deze bespreking in 2007 al grondig voorbereid.

Centra voor Integrale Gezinszorg

De Centra voor Integrale Gezinszorg werken in samenwerking met de universiteiten aan een module **gezinsdiagnostiek**. Zo versterken ze hun kerncompetenties op dit terrein. Dit proces wordt mee gestuurd door het comité van de CIG waardoor dit een ruime gedragenheid krijgt in de sector.

Integrale jeugdhulpverlening

Voor deze sector waren in 2007 twee evoluties erg belangrijk in de integrale jeugdhulpverlening: het toegankelijkheidsdebat en de evoluties in de crisishulpverlening. Deze thema's kregen dan ook ruime aandacht in het intern overleg tussen deze voorzieningen.

Voor de **toegankelijkheid** blijven de Diensten Gezinsondersteunende Pleegzorg, samen met de Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning fel pleiten voor een rechtstreekse toegankelijkheid van de modules onderbroken opvang. De nadruk ligt hierbij op het versterken van de bestaande krachten. Het gaat om situaties waarbij het gezin voldoende draagkracht heeft, maar waarbij de draag-

kracht zeer broos is door allerhande stressfactoren. De ouders beschikken over voldoende pedagogische mogelijkheden om zelf voor de dagelijkse opvoeding van het kind in te staan, mits enige ondersteuning en/of ontlasting. Dit weinig ingrijpende aanbod moet naadloos kunnen aansluiten op het basispreventief aanbod. Ouders moeten in bepaalde omstandigheden op deze module beroep kunnen en durven doen vooraleer de problemen verergeren en een meer ingrijpende module moet ingezet worden. De toegangspoort kan de drempel om deze ondersteuning te vragen echter onnodig verhogen. De Centra voor Integrale Gezinszorg komen met hun modules vooral in de niet-rechtstreeks toegankelijke hulpverlening terecht. Dit brengt vooral een ongerustheid teweeg hoe deze toegangspoort zal functioneren en of cliënten snel en probleemloos zullen toegeleid worden.

De **crisishulpverlening** is gezien de opdracht van de voorzieningen van deze sector een kernopdracht. Vooral de CKG's zijn erg actief betrokken in de netwerken die hierover in de diverse regio's ontstaan. Het is daarbij belangrijk dat er over de verschillende regio's eenduidige afspraken zijn over de manier waarop deze prestaties gehonoreerd worden. Ook dit kwam regelmatig aan bod binnen het overleg tussen deze voorzieningen.

Financiering

De financiering van deze centra heeft voor discussie gezorgd in 2007. De voorzieningen in deze sector hebben een enveloppefinanciering en uit onze financiële analyse blijkt dat

de anciënniteitsparameter een cruciale factor is in de financiering van de centra. Zeker in een kleine subsector als de **Centra voor Integrale Gezinszorg** (er zijn maar 6 erkende voorzieningen) kan dit eigenaardige consequenties hebben. We werkten met deze centra in 2007 aan verschillende voorstellen, waarbij overgegaan wordt naar een individuele in plaats van een sectorale anciënniteitsparameter, en waarbij de momenteel erg ingewikkelde subsidiëring eenvoudiger en transparanter gemaakt wordt. Hierin zijn nog een aantal variaties mogelijk. Bovendien moet dit gebeuren op zulke manier dat geen enkel CIG financieel achteruit gaat. In een tweede fase moet een structu-

rele verhoging gerealiseerd worden, zodat de financiële achterstand van deze centra tegenover collega-voorzieningen weggewerkt wordt.

De financiering van de **Diensten Gezinsondersteunende Pleegzorg** is stilaan hallucinant te noemen. Waar het de bedoeling was deze diensten in 2007, na meer dan 20 jaar projectvorm, een regelgeving en duidelijke financiering te geven, werd dit niet gerealiseerd. Integendeel, de situatie werd nog onduidelijker doordat middelen die in 2004 toegekend werden, plots niet meer regulier bleken te zijn. Door hervormingen in het kader van het Beter Bestuurlijk Beleid bleef begin 2007 de financiering uit, en moesten

deze diensten de werkings- en loonkosten voorfinancieren. Uiteindelijk werd de situatie voor 2007 rechtgetrokken. Het geduld van de diensten raakt echter op. Samen met hen zoeken we naar structurele oplossingen in 2008.

Tenslotte pleiten we ervoor deze centra (CKG, CIG, GOP en Vertrouwenscentra Kindermishandeling) op te nemen binnen de **VIPA-financiering**, zodat ze een noodzakelijke financiële ondersteuning kunnen krijgen voor hun infrastructuur. Voor de **Vertrouwenscentra** maakten we een prijsberekening wat dit de overheid zou kunnen kosten over de volgende jaren.

Kinderopvang

Experimenteren met Centra voor Kinderopvang (CKO)

In het kader van de vernieuwing in de kinderopvang ontstond het CKO-concept. Een 'Centrum voor Kinderopvang' is een structureel lokaal of regionaal samenwerkingsverband waar alle vormen van kinderopvang een plaats in hebben en waarbij de drie functies van kinderopvang (economisch, pedagogisch en sociaal) centraal staan.

In 2006 pakt minister Vervotte uit met de CKO-proefprojecten: gedurende anderhalf jaar en met een budget van 10.000 euro brengen **16 proefprojecten** de basisideeën en doelstellingen van het CKO-concept in praktijk en verkennen ze de mogelijkheden en beperkingen van dergelijk samenwerkingsverband. De interesse hiervoor is in de sector een feit: Kind en Gezin ontvangt 55 aanvragen. In 15 van de 16 proefprojecten zijn één of meerdere verbondsleden actief betrokken.

Het verbond ziet een belangrijke taak in de opvolging van deze proefprojecten en tracht de betrokken verbondsleden constructief te ondersteunen. Op 6 september 2007 organiseert het verbond een **denkdag** met de CKO-proefprojecten als centraal thema. We bespreken meerdere heikele thema's: samenwerking met nieuwe partners (zoals de zelf-

standige voorzieningen en lokale besturen), de juridische organisatievorm, de rechtsgrond voor de proefprojecten en het spanningsveld tussen beleid en praktijk. Het resultaat is een bundeling van interessante aandachtspunten.

Het verbond benadrukt het tijdelijk en voorwaardelijk karakter van de projecten. Elk CKO-proefproject leidt een eigen leven. Verwachtingen worden gecreëerd, inspanningen worden geleverd, nieuwe ideeën en concrete vernieuwingen ontstaan. Hoe kan men vanuit deze veelheid en **diversiteit** tot één werkelijk CKO-concept komen, dat aansluit bij de oorspronkelijke visie? Het CKO kan de ontwikkelingen en opvangnaden in de sector niet vervangen of oplossen: om dit aan te pakken is er een andere beleidspiste nodig. Door de proefprojecten biedt men bijkomende dienstverlening aan ouders en start men nieuwe projecten op: wat gebeurt er met deze realisaties na de proefperiode?

Normaal breekt in 2008 de laatste fase van deze proefprojecten aan, toch lijkt het moeilijk om na deze korte periode van kennismaking reeds degelijke en gedragen conclusies te formuleren. We verwachten veel van de **evaluatie** en opvolging van de CKO-proefprojecten door minister Steven Vanackere en Kind en Gezin.

Alweer een druk jaar voor de sector. Zestien proefprojecten werken het CKO-concept in de praktijk uit. Het actieplan flexibele en occasionele opvang startte op. De nieuwe regelgeving voor de diensten voor onthaalouders werd van kracht. Vanuit de sector Kinderopvang houden we steeds de vinger aan de pols.

Buitenschoolse opvang

Tewerkstellingsprojecten voor laaggeschoolde vrouwen staan vaak aan de start van buitenschoolse opvang. Met het oog op **kwaliteitsverhoging** en harmonisering van de subsectoren in de kinderopvang streven we naar de verhoging van de kwalificatie-eisen. Anderzijds leeft, gezien de evoluties op de arbeidsmarkt, in de sector ook de vraag naar versoepeling van de kwalificaties. Dit kleurt de toekomst van de buitenschoolse opvang, we zullen pas dit jaar de gevolgen van dit debat merken.

Moeizame start flexibele opvang

Met het actieplan flexibele en occasionele opvang wil de Vlaamse overheid de kinderopvang stimuleren en ondersteunen om het aanbod aan te passen aan nieuwe noden. Het totale plan omvat alle deelsectoren en

moet een continuüm van opvangvormen mogelijk maken, zodat mensen gezin en arbeid beter kunnen combineren en tegelijkertijd de toegankelijkheid van de kinderopvang voor kansengroepen verhoogt. Een ambitieus plan. Dat was al duidelijk bij de voorstelling ervan in het voorjaar van 2006, maar de realisatie bleek nog complexer dan het concept liet vermoeden.

Ondanks intens overleg tussen de ministers Van Brempt van Mobiliteit, Sociale economie en Gelijke kansen en Vanackere van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en alle betrokken overheidsadministraties duurde het nog tot maart 2007 voor het beleidsvoorbereidend werk rond was. Vanaf dan kon het niet snel genoeg gaan. De voorzieningen kregen slechts enkele weken om hun aanvraagdossier voor een of andere vorm van flexibele of occasionele opvang in te dienen. Het Verbond kon nog een weekje uitstel bedingen. Maar dat was het dan ook. De **eerste erkenningen** voor ondernemingen dienstencheques kinderopvang, gemandateerde voorzieningen en de lokale diensten voor buurtgerichte kinderopvang kwamen er in de zomer 2007, de toekenningen van andere vormen flexibele opvang volgden in het najaar.

De dienstverlening kon starten. Dachten wij, want enkele acties bleken niet echt aan te slaan. Op het einde van het jaar, na een tweede oproep, waren er nog steeds zorggebieden zonder gemandateerde voorzieningen. En ook voor occasionele plaatsen in Initiatieven Buitenschoolse Opvang (IBO) was een tweede oproep nodig. Bovendien stapelden de **uitvoeringsproblemen** van de com-

plexe regelgeving en de vastgelegde procedures zich op. De verbondswerkgroep “flexibele opvang” kon al vlug een inventaris van knelpunten voor erkende ondernemingen en gemandateerde voorzieningen, en aansluitende beleidsvragen voorleggen. Samen met de praktijkproblemen, die het systeem van flexibele opvanguren, ploegplaatsen en occasionele plaatsen meebrengt, is er dus nog stof genoeg voor ons sectoraal directiecomité kinderopvang.

Bedoeling is dat het Vlaams Welzijnsverbond nog voor de zomer van 2008 een bijsturing van dit actieplan vraagt. Wordt dus zeker vervolgd!

Gezinsopvang in beweging

Op 1 januari 2007 werd de **nieuwe regelgeving** voor de “diensten voor onthaalouders” van kracht. Kern van de vernieuwing is de definitie van de capaciteit in plaatsen en de omschakeling naar een subsidie per plaats, zoals bij de kinderdagverblijven.

Het nieuwe systeem zorgde voor heel wat ongerustheid in de sector, want zoals bij elke herverdeling waren er de blutsen en builen. In heel wat diensten leverde de omzetting van schijven naar plaatsen een uitbreiding van het personeelskader op. Anderen moesten inleveren. Vooral diensten die vroeger een beroep konden doen op de soepele a rato subsidiëring dreigden in de problemen te raken. Daarom voorzag de regelgeving ook een overgangmaatregel, die diensten de kans bood om een deel van de verloren plaatsen terug te winnen tegen 2008. Maar dit was niet

voldoende om alle personeelsafvloeiingen te vermijden.

Dat effect verscherpt de **werkdrukproblematiek**, die de diensten al jaren in een wurggreep houdt. Het Verbond liet dan ook geen gelegenheid voorbij gaan om de problematiek aan te klagen, onder meer samen met de werkgroep Vlaamse diensten voor onthaalouders. Niet zonder resultaat. Naar het einde van het jaar deden de eerste geruchten de ronde en bij het ter perse gaan van dit jaarverslag is het officieel: bij de eerste begrotingscontrole 2008 is een budget vastgelegd voor een beperkte verbetering van het kader. Niet dat daarmee alles opgelost is. Verre van, maar het is alvast een kleine stap in de goede richting.

En er zit nog meer in de pijn voor de gezinsopvang. Na een grondige evaluatie van het project rond **samenwerkende onthaalouders** startte in het najaar het overleg over de integratie van die werkvorm in de regelgeving. Belangrijkste discussiepunt daarbij was de definitie van gezinsopvang en de locatie voor samenwerkende onthaalouders. Net voor de kerstvakantie was het voorstel voor uitvoering van de flexibele opvang in diensten klaar. Het is nu wachten op het nieuwe erkenningsbesluit.

Pool gezinsopvang

Na de verkenningsronde van 2006 startten we in 2007 met een concreet actieplan. Op het programma onder meer het uitwerken van een checklist veiligheid in en rond het huis, een checklist veilig speelgoed, het uitdenken en opstellen van een reflectieverslag

voor onthaalouders, een model voor tevredenheidsmeting van ouders en onthaalouders, enz. Naast deze modellen en instrumenten organiseren we ook startopleidingen en vormingen voor de onthaalouders en dienstverantwoordelijken.

Elk kwartaal vindt er per regio een **poolvergadering** plaats. De poolleden geven zelf richting en inhoud aan deze vergaderingen. Ze evalueren de afgewerkte modellen en instrumenten, bespreken casussen uit de dagelijkse werking en brengen nieuwe ideeën aan.

We sloten het jaar af met een bevraging naar de tevredenheid over de pool gezinsopvang. De reacties zijn voornamelijk positief, en heel wat nuttige suggesties komen aan bod. Volgende om er in 2008 weer voluit voor te gaan!

INFO:

jan.bosmans@vlaamswelzijnsverbond.be, tel. 02 507 01 24,
jeannine.vandenbroucke@vlaamswelzijnsverbond.be, tel. 02 507 01 21,
barbara.devos@vlaamswelzijnsverbond.be, tel. 02 507 01 42,
of ellen.maris@vlaamswelzijnsverbond.be, tel. 02 507 01 42.

(*)

Vrijwilligerswerk

Campagne voor de ondersteuning van het vrijwilligerswerk

De campagne voor de ondersteuning van het vrijwilligerswerk in de welzijns- en gezondheidssector werd in december 2006 gelanceerd: er was aandacht van de media en affiches en flyers werden verspreid. Naast het Vlaams Welzijnsverbond steunden ook andere grote koepelorganisaties binnen de sector zorg en welzijn en zo'n 200 organisaties de campagne.

Het doel van de campagne was een grondige **herziening van het decreet** op het vrijwilligerswerk. Concreet: een gevoelige verbetering van de werkingstoelage voor autonome vrijwilligerswerkingen en de mogelijkheid om een beperkte personele omkadering te bekomen voor de coördinatie en ondersteuning van de vrijwilligers. Voor het ingebouwde vrijwilligerswerk vragen we een decretale kaderregeling met een duidelijke erkenning en plaatsbepaling als een meerwaarde in de verschillende sectoren van gezondheid en welzijn. Daaraan moet een opstap gekoppeld worden naar een noodzakelijke coördinatiefunctie ter ondersteuning van de vrijwilligers en voor de samenwerking met beroepskrachten. Dit kan verder worden uitgewerkt in de decreten van elke deelsector.

De Vlaamse volksvertegenwoordigers ontvingen een dossier met daarin onze bekommernissen en constructieve, realistische en toekomstgerichte voorstellen. Ook alle burgemeesters ontvingen een brief om op lokaal niveau aandacht voor de vrijwilligers te vragen. We werden uitgenodigd voor een hoorzitting in het Vlaams Parlement op 6 maart. Dit resulteerde in het najaar in een **resolutie** ter ondersteuning van het vrijwilligerswerk, die in de commissie Welzijn en Gezondheid werd ingediend. De campagne sloot af op 4 mei met een ludieke actie op het Martelarenplein. Een 300-tal vrijwilligers waren present. Minister Vervotte ontving een kleine delegatie vrijwilligers en verantwoordelijken op haar kabinet.

De minister beloofde 250.000 euro bijkomend in te zetten voor de autonome vrijwilligersorganisaties en een aanpassing van het uitvoeringsbesluit. Voor het ingebouwde vrijwilligerswerk zou er op korte termijn een overleg komen over de opmaak van een kaderdecreet. De **extra middelen** werden in 2007 verdeeld via een projectoproep: 90 organisaties kregen een project toegewezen. In de toekomst wordt dit bedrag aan de reguliere subsidie toegevoegd. Hiervoor is echter een aanpassing van het uitvoeringsbesluit noodzakelijk.

Samen met deze aanpassing wil de regering meteen ook zorgen voor een **vermindering**

De campagne voor een betere ondersteuning van het vrijwilligerswerk, die eind 2006 opgestart werd, bereikte in 2007 haar hoogtepunt.

Onze Commissie Vrijwilligerswerk volgde dit alles van nabij op.

De contactgroepen van coördinatoren vrijwilligerswerk zijn vooral met praktische uitwisseling bezig.

van de administratieve lasten. Dit wil men doen door het invoeren van een erkenning voor onbepaalde duur en een daaraan gekoppelde subsidie, door de invoering van een gedifferentieerd forfait op basis van het aantal vrijwilligers, de vrijstelling van giften bij de berekening van de subsidie, het opheffen van het verbod op het gebruik van subsidies voor personeelskosten en de afstemming van de verzekering op de federale wet. Heel wat positieve punten dus! We volgen van dichtbij op of de belofte van een nieuw kaderdecreet in de praktijk wordt omgezet.

De Commissie vrijwilligerswerk

De Commissie vrijwilligerswerk volgde de voorbereiding, de evaluatie en de opvolging van de campagne van nabij op.

Op federaal niveau volgde de commissie de verdere realisatie van de wet rond het **statuut van de vrijwilliger**. Er kwamen uitvoeringsbesluiten over het samengaan van vrijwilligerswerk en het recht op maatschappelijke integratie, het vrijwilligerswerk voor arbeidsongeschikte zelfstandigen en over het niet winstgevend karakter van vrijwilligerswerk. Het blijft jammer genoeg politiek gevoelig om ook het vrijwilligerswerk voor vreemdelingen definitief te regelen.

Het nieuwe uitvoeringsbesluit voor de autonome organisaties en de aanzet voor een nieuw decreet werden onder de loep genomen. Onze wens om een personeelskader te voorzien, een beter subsidiesysteem uit te werken en een stimulans te geven voor de groei van het ingebouwd vrijwilligerswerk werden nogmaals aan de minister en het kabinet overgemaakt.

Verder besprak de commissie de ontwikkelingen in het Steunpunt voor Vrijwilligerswerk en in de Hoge Raad.

Contactgroepen

De coördinatoren vrijwilligerswerk uit de voorzieningen in de gehandicaptenzorg ontmoeten elkaar drie keer per jaar in de con-

tactgroepen. Eén groep brengt coördinatoren samen uit West- en Oost-Vlaanderen. In de andere groep zitten de coördinatoren uit Limburg, Antwerpen en Brabant.

De groep **West & Oost-Vlaanderen** besprak in januari de verzekeringsplicht van organisaties in het kader van de federale wet op het vrijwilligerswerk. Organisaties uit de welzijnssector moeten zowel rekening houden met de federale wet als met het decreet op Vlaams niveau. Het thema 'verantwoordelijkheden binnen het vrijwilligerswerk' werd uitgediept.

In april waren documenten voor vrijwilligers het onderwerp van gesprek. De federale wet legt organisaties een informatieplicht op en voor het decreet moet de vrijwilliger een afsprakennota ondertekenen. De verschillende organisaties gebruiken elk hun eigen systeem om aan de opgelegde voorwaarden te voldoen.

De contactgroep van september stond in het teken van de evaluatie van de campagne. Wat was er door de minister beloofd en wat zal er op korte termijn veranderen? De gratis verzekering die via de provinciale steunpunten aangeboden wordt, werd uitgebreid besproken. Aan de hand van de eerder opgelijste taken van een coördinator werd een

eerste aanzet voor een functieprofiel voor een coördinator vrijwilligerswerk gegeven.

De groep **Limburg, Antwerpen en Brabant** besprak in de vergadering van februari de visie op het vrijwilligerswerk in een voorziening. Om een succesvolle vrijwilligerswerking op te zetten binnen een organisatie is er nood aan een visie die gedragen wordt op alle niveaus.

In mei werd het selecteren en werven van vrijwilligers nader bekeken. Net als bij een job is het ook voor vrijwilligerswerk niet onbelangrijk om de juiste match te maken. Zowel de organisatie, de hulpvrager als de vrijwilligers hebben hier voordeel bij. Voor organisaties is het niet altijd eenvoudig om nieuwe vrijwilligers te vinden: tips voor het rekruteren werden uitgewisseld.

In oktober was er de evaluatie van de campagne ter ondersteuning van het vrijwilligerswerk en de gratis verzekering van de provinciale steunpunten werd besproken. De themabespreking focuste op de samenwerking tussen beroepskrachten en vrijwilligers. In de voorzieningen proberen ze elk vanuit hun eigen achtergrond een goede zorg te bieden: een niet altijd vanzelfsprekende samenwerking! Een boeiend gesprek met veel praktische tips was het resultaat.

Intersectoraal

Centrum voor Ethiek en Zingeving in het welzijnswerk

Ethische Commissie

Financieel

Integrale Jeugdhulp

Kwaliteitszorg

Pastorale Commissie

Sociaal Recht

Tijdschriften

Centrum voor Ethiek en Zingeving in het welzijnswerk

Een autonome stafvergadering plant de activiteiten van het CEZ en volgt ze op. Ook ten aanzien van de Ethische Commissie van het Vlaams Welzijnsverbond worden heel wat ondersteunende taken opgenomen. De CEZ-medewerkers werken mee aan de voorbereiding van de vergaderingen van de Commissie én van het bureau, de verslaggeving en de opvolging ervan, ze werken mee aan de implementatie van de adviezen naar de voorzieningen toe en aan de bekendmaking ervan, onder meer via de studiedag van 14 december 2007 over het vierde ethisch advies. De CEZ-staf gaat in op diverse advies- en andere vragen van voorzieningen, zowel van leden van het Vlaams Welzijnsverbond als van niet-leden.

Op 7 juni 2007 was een blikopener gepland over "**Omgaan met zingeving in de hulpverlening: een andere weg?**" Bedoeling was om enkele 'goede praktijkvoorbeelden' voor te stellen over hoe men vanuit voorzieningen kan ingaan op existentiële zingevingsvragen, niet vanuit één bepaalde religieuze traditie, maar als een geïntegreerd model. Deze blikopener kaderde in de open pluralistische opstelling van het Vlaams Welzijnsverbond, maar kon

helaas door een te beperkte belangstelling niet doorgaan.

In de loop van vorig werkjaar organiseerde het CEZ een vijfdaags '**Seminarie**' over zorg-ethiek in het welzijnswerk. Op de vrijdagen 11 mei, 8 juni, 28 september, 26 oktober en 23 november 2007, telkens van 10 tot 12.30 uur, gingen we in het Studiehuis van de paters Jezuiten te Heverlee met een dertigtal mensen "**Op zoek naar een specifieke welzijnsethiek**". Dit deden we uitgaande van de ideeën van de zgn. 'zorgethiek', die ook bij ons de laatste jaren steeds meer veld wint. Begeleiders van dit seminarie waren Roger Burggraeve, Linus Vanlaere, Bart Hansen en Stefaan Baeten.

Naar aanleiding van advies nr. 4 van de Ethische Commissie organiseerde het CEZ op vrijdag 14 december 2007 te Mechelen een **studiedag** met als titel "**Uw regels zijn de onze niet...** Over verantwoord omgaan met grenzen en begeleidingsafspraken in zorg en hulpverlening". Hieraan namen 140 medewerkers en directieleden van voorzieningen deel.

Het **Tijdschrift voor Welzijnswerk** besteedt aandacht aan "Ethiek en Zingeving". In de ge-

Vele welzijnswerkers hebben een natuurlijk aanvoelen dat doorheen hun werk ook waarden en ethische oriëntaties meespelen, dat ogenschijnlijk eerder technische vragen van mensen vaak levens- en zingevingsvragen verbergen, dat er meer is dan methodieken en kwaliteitseisen... Het Centrum voor Ethiek en Zingeving in het welzijnswerk (CEZ) gaat de uitdaging aan om mee te zoeken naar voorwaarden om de bespreekbaarheid van deze elementen in het welzijnswerk te bevorderen.

lijknamige rubriek verschenen een dertigtal berichten, gaande van een aankondiging van een studiedag over een boekbespreking tot een doordenkertje. Een aantal Edito's gingen in op ethische thema's zoals de zgn. Ashley-behandeling, jongeren en waarden, profiel van het middenveld, enz. Van de artikels over ethiek en zingeving vermelden we er twee, die niet toevallig in het afscheidnummer van Ludo De Cort (jg. 31, nr. 288, december 2007) verschenen: Roger Burggraeve, Met anderen verbonden. Broederschap als grondslag en oriëntatie voor zorgethisch welzijnswerk, en Ludo De Cort, Reflectienota rond omgaan met religieuze zinvragen in de hulpverlening. Ludo De Cort wordt vanaf 2008 als CEZ-stafmedewerker vervangen door Paulus Van Bortel.

Ethische Commissie

De Ethische Commissie werd in de loop van 2007 gedeeltelijk hersamengesteld en vergaardt onder het voorzitterschap van Stefaan Baeten. De plenaire vergaderingen worden voorbereid door het 'Bureau' van de Commissie. De CEZ-stafmedewerkers staan in voor diverse ondersteunende taken ten aanzien van de Commissie.

Op de eerste Commissievergadering van 2007 werd de definitieve tekst goedgekeurd van advies nr. 4 met als titel: **"Uw regels zijn de onze niet... Ethisch omgaan met grenzen en begeleidingsafspraken"**. Daarna werd het aan de Raad van Bestuur voorgelegd en goedgekeurd. Het advies werd op 14 december 2007 officieel aan het werkveld voorgesteld op een studiedag te Mechelen. Aan de studiedag namen 140 medewerkers en directieleden van voorzieningen deel.

In de voormiddag waren er twee inleidingen: een cultureel-maatschappelijke bijdrage door Hans Van Crombrugge en een ethische insteek door Roger Burggraave. Daarna lichtte Stefaan Baeten de krachtlijnen en aanbevelingen van het advies toe. Na de middag werd in een achttal workshops verder ingegaan op de theoretische uitgangspunten van het advies of op de praktische toepassing ervan

aan de hand van een aantal goede praktijken. Het advies moet nu zijn weg vinden naar de voorzieningen. De tekst kan gedownload worden van de [website](#) van het Vlaams Welzijnsverbond en in 2008 verschijnt er een themanummer van het Tijdschrift voor Welzijnswerk naar aanleiding van de studiedag. Op deze manier hopen we 'voeding' te bieden aan voorzieningen die over hun eigen omgang met regels en begeleidingsafspraken een boompje willen opzetten of die aan vernieuwing van de leefregels toe zijn. Voorzieningen kunnen bij het CEZ terecht voor ondersteuning hierbij.

In 2007 werd gewerkt aan een nieuw advies met als titel: **"De positie van de hulpverlener: geprangd tussen aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid"**. In een eerste deel van dit advies schetsen we het juridische kader, in deel twee staan we stil bij een visie op verantwoordelijkheid, om daarna enkele aanbevelingen te formuleren naar voorzieningen toe. We maken hierbij gebruik van de expertise van de leden van de ethische commissie. Specifiek voor het juridische luik vernoemen we Marjan Rom en Eveline Ankaert van het Instituut voor Sociaal Recht van de K.U.Leuven, professor Roger Burggraave

De Ethische Commissie werkt in opdracht van de Raad van Bestuur adviezen uit, die dan door de Raad kunnen bekrachtigd worden en aan de leden van het Verbond aangeboden worden. De Commissie bestaat uit vertegenwoordigers van de sectoren en van gebruikersverenigingen en ethische experts.

voor zijn bijdrage over verantwoordelijkheid en Vital Bergmans van de vzw Stijn, die vanuit de praktijk op diverse vlakken een belangrijke inbreng deed.

De verschillende adviezen van de Ethische Commissie worden opgenomen in een *ringmap*, die op het Vlaams Welzijnsverbond te bestellen is. Momenteel bestaat deze ringmap uit een woord vooraf, een toelichting bij de opdracht, de samenstelling en de werking van de Ethische Commissie en de teksten van de adviezen over 'Opnamevrijheid - opnameplicht' (Advies nr. 1), 'Omgaan met vermoedens van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik' (Advies nr. 2), 'Zorgvuldig omgaan met informatie-uitwisseling in het welzijnswerk' (Advies nr. 3) en 'Uw regels zijn de onze niet. Ethisch omgaan met grenzen en begeleidingsafspraken' (Advies nr. 4). Meer info over de map is te vinden op de website van het Vlaams Welzijnsverbond.

INFO: fons.geerts@vlaamswelzijnsverbond.be, tel. 02 507 01 29 of paulus.vanbortel@vlaamswelzijnsverbond.be, tel. 02 507 01 39.

Financieel

Financiële analyses

In 2007 werd er opnieuw werk gemaakt van een financiële analyse binnen de verschillende sectoren. Samen met Dexia werd de sector gehandicaptenzorg doorgelicht. Voor de sectoren bijzondere jeugdbijstand en kinderopvang gebeurde de financiële analyse in eigen beheer. Ook voor de sector gezinsondersteuning is er opnieuw een analyse uitgevoerd, met een opsplitsing van de resultaten voor de CIG's en de CKG's. In totaal namen ruim 200 voorzieningen deel aan onze financiële doorlichtingen.

Een grote uitdaging was de **aanpassing van het inputmodel** aan het nieuwe boekhoudplan dat vanaf het boekjaar 2006 van toepassing is. Wij hebben zelf het cijfermateriaal van de voorafgaande boekjaren omgevormd, overeenkomstig het nieuwe boekhoudplan, zodat we in staat zijn om de resultaten van 2006 te vergelijken met eerdere boekjaren.

Wij kunnen stellen dat de overgang naar het nieuwe boekhoudplan nagenoeg vlekkeloos verlopen is.

De globale resultaten zijn vergelijkbaar over de verschillende sectoren heen. We zien overall een vrij gezonde balansstructuur met een positief bedrijfskapitaal. Verder behalen alle sectoren een licht positief resultaat van het boekjaar en een gunstige score op een aantal financiële ratio's.

Daartegenover zien we in alle sectoren **gelijke knelpunten**. Het aandeel van de bezoldigingskosten blijft zeer hoog en bedraagt meer dan 80%. Daardoor blijft er voor de werking maar een beperkte marge over. We zien het tekort voor de Sociale Maribel snel toenemen. In enkele enveloppegesubsidieerde sectoren bedraagt dit tekort al meer dan 5.000 euro per voltijdse equivalent.

Ook de investeringen vormen een aandachtspunt. Voorzieningen investeren gemiddeld minder dan ze afschrijven. Dit kan op

De sectorale financiële analyses blijven het instrument bij uitstek om een beter zicht te krijgen op de financiële situatie van de sectoren. Maar ook op andere vlakken waren we actief bezig met de financiële toestand van onze leden-voorzieningen.

termijn de continuïteit van de werking in het gedrang brengen. Het zorgt er ook voor dat het materieel vast actief van de voorzieningen steeds ouder wordt. In de meeste sectoren is het materieel vast actief al voor meer dan 50% afgeschreven. Dit probleem hebben we al aangekaart bij de minister. We blijven deze elementen uiteraard nauwgezet opvolgen.

Diverse realisaties

Binnen de financieel economische commissie van de sector **gehandicaptenzorg** werd een bevraging ontwikkeld om de afrekening van de dagprijsdossiers op te volgen. Dank-

Cijfers 2006	GZ	BJB	KDO	CIG	CKG
Bedrijfskapitaal	14,1%	34,42%	16,70%	16,59%	18,25%
Resultaat van het boekjaar	2,23%	2,13%	3,12%	0,07%	1,09%
Liquiditeit	1,90	2,42	1,80	1,59	1,93
Solvabiliteit	60,77%	68,20%	60,46%	61,65%	57,95%

zij deze bevraging binnen een beperkte steekproef, zullen we in staat zijn om in de toekomst korter op de bal te spelen.

Na herhaaldelijk aandringen bij de minister hebben we bekomen dat de regeling omtrent de bedrijfsrevisor voor voorzieningen die gesubsidieerd worden door **Kind & Gezin** versoepeld wordt vanaf 2008. Voortaan gelden

ook voor deze voorzieningen de algemene voorwaarden uit de vzw-wet.

In opvolging van het berekeningsbestand voor de enveloppe in de kinderopvang, hebben we ook een simulatiebestand ontwikkeld voor de berekening van de enveloppe van de **CKG's**.

2008...

Er is in 2007 opnieuw heel wat werk geleverd om een beter zicht te krijgen op de financiële situatie van de sectoren. Dit werk zal in 2008 uiteraard verder gezet worden. We hopen nog meer voorzieningen aan te zetten tot deelname aan onze financiële analyses.

INFO:

steven.delooze@vlaamswelzijnsverbond.be, tel. 02 507 01 22.

Integrale Jeugdhulp

Volgens het Decreet betreffende de Integrale Jeugdhulp zal één intersectorale en onafhankelijke **toegangspoort** de indicatiestelling en toewijzing van de buitengerechtelijke jeugdhulp organiseren vanaf januari 2008. Geen wonder dus dat in 2007 het concept en de werking van zo'n toegangspoort veel aandacht kreeg in onze werking: het is nu eenmaal een complexe, maar zeer belangrijke ontwikkeling voor alle sectoren die met jeugdhulp te maken hebben. Voor de sectorale verbondsinitiatieven over deze toegangspoort verwijzen we graag naar de sectorale rubrieken van dit jaarverslag. Maar ook vanuit een intersectoraal perspectief volgden we

de evoluties van de integrale jeugdhulp op de voet.

Zo brachten we onze visie op de **gerechtigde jeugdhulp** in tijdens de gedachtewisseling van de Commissie Welzijn van het Vlaams parlement hierover in april 2007.

Verder toetsten we de conceptuele elementen die minister Vervotte in mei 2007 voorstelde, aan onze *“tien scharnieren voor één goede intersectorale toegangspoort”*. We publiceerden hierover het artikel “Een intersectorale toegangspoort voor de jeugdhulp: de proef op de som” in het Tijdschrift voor Welzijnswerk, jg. 31, nr. 282, maart 2007. Onze inbreng en reacties werden duidelijk door mi-

nister Vanackere meegenomen bij de verdere uitwerking van de toegangspoort.

De Convenant die de bevoegde ministers en agentschappen in november 2007 met elkaar afsloten over de Integrale jeugdhulp, was dan weer een aanleiding om de voorgestelde modaliteiten inzake het uitbouwen van de **crisishulpverlening** kritisch onder de loep te nemen.

Het jaar eindigde zonder perspectief op de concrete uitbouw van de toegangspoort: hopelijk verneemt u in ons volgende jaarverslag hier heel wat meer over.

Kwaliteitszorg

Proactief voorbereidend werk

De commissie kwaliteit formuleerde een aantal belangrijke principes met betrekking tot de uitvoering van het **kwaliteitsdecreet 2003**. Deze gelden als referentiekader bij elke bespreking over het kwaliteitsdecreet. Zo ook in het overleg dat de vertegenwoordigers van de sector gehandicaptenzorg in de commissie kwaliteit hadden met de gebruikersorganisaties over hun voorstel tot actualisatie van de inspraakbesluiten. Beide partijen onderstrepen het belang van een kwaliteitsvolle inspraak en participatie, en zijn bereid hierover verder in dialoog te gaan. Dit in het perspectief van de heropstart van het sectoraal overleg in 2008, zoals werd aangekondigd in de beleidsbrief van minister Vanackere.

De commissie kwaliteit kreeg toelichting bij het instrumentarium 'Ongewenst Grensoverschrijdend Gedrag' en boog zich over de verankering van het **decreet rechtspositie minderjarigen** in de het kwaliteitshandboek. Tenslotte wijdde Koen Joly, trainer-consulent bij VOCA training en consult, de commissieleden in het concept van **accreditatie** in.

Voor een transparante inspectie

Niettegenstaande er geen structureel overleg ingebouwd is, pleegt IVA Inspectie regelma-

tig overleg met de sectoren. Op 24 januari 2007 waren de koepelorganisaties voor de bijzondere jeugdbijstand bij het agentschap te gast. Op 2 oktober 2007 kregen de vertegenwoordigers van de verschillende sectoren van het Vlaams Welzijnsverbond er inzicht in de visie en voorstellen voor efficiëntieverhoging van de Inspectie Welzijn en Gezondheid. Het Vlaams Welzijnsverbond benadrukte het belang van een inspectie die transparant is, methodisch werkt en met de sector in communicatie treedt. Inspectie moet tot doel hebben de interne kwaliteitszorg van de welzijnsvoorzieningen te dienen, hen te stimuleren en erop toe te zien dat de punten waar de voorzieningen tekort schieten, daadwerkelijk worden aangepakt. Inspectie en welzijnsvoorzieningen moeten **partners** zijn in het verstrekken van kwaliteitsvolle zorg.

Toezicht door inspectie mag er niet toe leiden dat de autonomie van de welzijnsvoorzieningen wordt ingeperkt. Integendeel, het moet de voorzieningen ertoe aanzetten om hun autonomie inhoudelijk verder in te vullen en te verrijken. In die zin kan ook de inspectie een belangrijke aanzet geven tot bijsturing op sectoraal niveau en aldus beleidsgerichte informatie genereren, op voorwaarde dat de bevindingen van de inspectie transparant besproken zijn met de sector. Daarnaast heeft IVA Inspectie ook de opdracht burgergerichte

10 jaar geleden was de sector in de ban van kwaliteitszorg. Een decennium later is de hype uitgedoofd. Ook in 2007 blijft het koffiedik kijken op welke wijze uitvoering wordt gegeven aan het kwaliteitsdecreet voor de gezondheids- en welzijnsvoorzieningen (2003). Inmiddels streven de voorzieningen een kwaliteitsvolle dienstverlening na en hoort kwaliteitsmanagement tot hun dagelijkse bezigheid. De inspectie houdt hierop toezicht. Via de commissie kwaliteit houdt het Vlaams Welzijnsverbond de vinger aan de kwaliteitspols.

informatie te verstrekken. Ook hier willen de sectoren met IVA Inspectie in overleg gaan.

Bepleiter van actieve openbaarheid

In september 2007 publiceerden meerdere kranten een scholenrapport. Daarin stonden de officiële verslagen van alle secundaire scholen die door de onderwijsinspectie werden doorgelicht.

Op 20 november verscheen 'Het grote Rusthuizenrapport'. Door het Vlaams decreet op de openbaarheid van bestuur heeft elke bur-

ger het recht om de inspectieverslagen van een voorziening op te vragen. Van dit recht maakte het Nieuwsblad gebruik om zijn grote Rusthuizenrapport te stofferen. De vraag is echter of de inspectieverslagen het geschikte middel zijn om aan de geïnteresseerden en de brede maatschappij relevante informatie

over de welzijnsvoorzieningen te verstrekken. Samen met het VVI pleit het Vlaams Welzijnsverbond voor een actieve openbaarheid van bestuur, die in eerste instantie een zaak is van de voorzieningen zelf. Zij moeten **zowel intern als extern** informeren over en verantwoording afleggen over de kwaliteit van zorg.

Die openbaarheid kan ook waargemaakt worden in overleg met andere voorzieningen in de eigen sector. Op diverse overlegmomenten van het Vlaams Welzijnsverbond wisselen voorzieningen ervaringen uit en wordt de kennis en know how met elkaar gedeeld in functie van een betere dienstverlening.

Pastorale Commissie

Pastoraal moet gedeeld worden

In de voormiddag waren er twee inspirerende bijdragen. Kristiaan Depoortere pleitte ervoor om op een creatieve manier én aangepast aan de doelgroep aan pastoraal en zingeving te werken. Pastoraal werk heeft een nieuwe taal nodig, die ook verstaan wordt door de andere collega's, en die met hen kan gedeeld worden. Depoortere vroeg ook aandacht voor de eigen spiritualiteit: wie ben ik, als opvoeder en hulpverlener, dat mensen zich bij mij (of door mij) ten diepste 'thuis' voelen, zich geborgen weten in het leven. Hierbij is het belangrijk dat we kunnen omgaan met het anders zijn van de anderen.

Luc Maes presenteert in zijn lezing de Bijbel als een ontmoetingsplaats, een communicatieplaats tussen mensen én tussen God en mensen. Dit illustreerde hij aan de hand van een aantal Bijbelse verhalen: ondanks alles, blijft er leven en toekomst, en dat is goed nieuws! Luc Maes pleit voor een 'creativiteitspedagogie' in godsdienstonderwijs en catechese: Gods liefde communiceren in woord en nabijheid. De Bijbelse traditie lezen we niet voor het verleden, maar voor de toekomst!

Een gevarieerde infobeurs en boeiende werkwinkels

Vanaf 's middags werden de infostands druk bezocht. Caritas stelde er onder meer de eigen Caritas-cahiers en de Pastorale Nieuwsbrief voor, en het VSKO had een stand rond Leeftocht en vorming voor onderwijsmensen. Er was een uitgebreide boekenstand van Licap, het Netwerk Rechtvaardigheid en Vrede stelde het educatief aanbod van de diverse christelijke solidariteitsorganisaties voor en Dominiek Lootens demonstreerde de cd-rom bij zijn pas verschenen boek: "Daar doe ik het voor – zorg voor de hele mens." Verder waren er inspirerende stands waarin voorzieningen hun pastorale werking en werkvormen voorstelden.

In zestien werkwinkels en denktanks konden deelnemers zich gaan verdiepen in evenveel thema's. Aan de hand van een inleiding of een discussie kon men ideeën en materiaal gaan sprokkelen of zijn eigen zegje doen over een onderwerp. Ervaringen werden samen gelegd, soms twijfels of bewondering uitgesproken, steeds de link makend naar de eigen praktijk...

De ondersteuning van de pastorale werking in de voorzieningen concentreerde zich in 2007 op de organisatie van een groots opgezette pastorale infobeurs: "Pastorale Zorg tussen Traditie en Creativiteit."

Op 8 november namen meer dan 350 geïnteresseerden deel aan deze studiedag, die in samenwerking met het Vlaams Verbond voor Katholiek Buitengewoon Onderwijs werd georganiseerd.

En wat na de pastorale infobeurs?

De evaluatie die door talrijke deelnemers werd ingevuld, vertoonde een duidelijke tendens: er was grote tevredenheid over het initiatief en over de invulling ervan. De deelnemers ervoeren de infobeurs als een verademing en als een inspiratiebron om creatief te blijven bouwen aan een pastoraal zorgaanbod dat verankerd zit in een dynamische traditie! Heel veel deelnemers drongen erop aan dat de infobeurs geen eenmalig initiatief bleef. Eens in de drie jaar lijkt een haalbare kaart. Afspraak dus in 2010 voor de volgende editie van de pastorale infobeurs. We nemen alvast mee dat er de volgende keer méér infostands moeten voorzien worden.

Samenwerking en toekomstige projecten

De pastorale infobeurs was de aanleiding om de banden met het Verbond voor Buitengewoon onderwijs aan te halen en te verster-

ken. Omdat dit een heel waardevolle en interessante strategie bleek, krijgen deze banden een blijvend en structureel karakter. Op die manier kunnen we onze ondersteuning en ons beleidsadvies over pastorale en levensbeschouwelijke zorg optimaal op elkaar af-

stemmen. Tijdens de eerstvolgende vergaderingen van de Pastorale Commissie gaan we dieper in op de identiteit en de taakinvulling van de pastor.

**Pastorale Nieuwsbrief
wordt vanaf 2008
Pastorale Perspectieven**

Sociaal Recht

Paritair Comité 319.01: Een wettelijke regeling voor de slapende nachtdienst!

In het Belgisch Staatsblad van 22 januari 2007 verscheen het KB betreffende de arbeidsduur van de werknemers in de inrichtingen en diensten die ressorteren onder het PC 319.01. Dit KB geeft een wettelijke basis aan de slapende nachtdiensten. Er wordt voorzien dat voor een overnachting van 8 uur op de arbeidsplaats een periode van maximum 5 uur geneutraliseerd wordt.

De publicatie van dit KB betekent **een cruciale** stap in het bereiken van wettelijke urenroosters in veel voorzieningen.

Paritair Comité 319.01: Het toekennen van een bediendecontract aan arbeiders

In het protocolakkoord dat eerder tussen werkgeversorganisaties en de werknemersorganisaties werd afgesloten, was opgenomen dat aan de publicatie van het KB over de slapende nachtdienst een CAO over de toekenning van het bediendestatuut aan arbeiders gekoppeld is. De ingangsdatum voor

de toekenning van het bediendestatuut was uiterlijk 1 februari 2007.

De overgang van het arbeiders- naar het bediendestelsel verliep vlekkeloos. De operatie werd voordien **grondig voorbereid** binnen de commissie sociale verhoudingen en er werden drie studienamiddagen gepland om hierover toelichting te geven aan de voorzieningen.

De nieuwe paritaire comités 330 – 331 – 332

In het Belgisch Staatsblad van 8 juni 2007 verscheen het besluit dat het bestaande paritair comité 305 vervangt door 3 nieuwe paritaire comités, namelijk het Paritair Comité 330 voor de gezondheidsdiensten, het Paritair Comité 331 voor de Vlaamse gezondheids- en welzijnssector, en het Paritair Comité 332 voor de Franstalige en Duitstalige welzijns- en gezondheidssector.

De nieuwe paritaire comités kwamen in september 2007 voor het eerst samen. De eerste bekommernissen zijn het oprichten van nieuwe fondsen Sociale Maribel en risicogroepen en het bevestigen van de CAO's die reeds bestonden in het paritair comité 305. Voor het Vlaams Welzijnsverbond betekent dit dat de kinderdagverblijven, de diensten opvanggezinnen, de consultatiecentra, de

Als werkgeversorganisatie volgen we de ontwikkelingen in de sectorale paritaire comités niet alleen op de voet, we sturen deze ontwikkelingen ook aan en volgen ze kritisch op.

centra ontwikkelingsstoornissen, ... voortaan onder het paritair comité 331 ressorteren, evenals de sector buitenschoolse kinderopvang. De revalidatiecentra vallen onder het paritair comité 330.

Verdere uitvoering generatiepact: tijdskrediet en brugpensioen

De maatregelen van het generatiepact hadden allemaal tot doel de werknemers ervan te overtuigen om wat langer te werken en het vroeger stoppen met werken minder aantrekkelijk te maken. De hervorming van het brugpensioen is daarvan het meest bekende onderdeel. In uitvoering van het generatiepact en het Interprofessioneel Akkoord werden in 2007 een aantal belangrijke maatregelen genomen in het kader van tijdskrediet en brugpensioen. We vatten het belangrijkste nog eens samen.

Het **tijdskrediet** werd aantrekkelijker gemaakt voor de oudere werknemers. Vanaf 55 jaar heeft men een absoluut recht op loopbaanvermindering met een vijfde. De anciën-

niteitsvereiste voor werknemers van 50 jaar en ouder die willen genieten van halftijds tijdskrediet of loopbaanvermindering met een vijfde werd versoepeld van 5 jaar naar 3 jaar. Door de toegang tot deze vormen van tijdskrediet voor oudere werknemers te versoepelen, hoopt de overheid dat deze later uit het actieve beroepsleven zullen stappen. Anderzijds werd het recht op uitkering voor voltijds tijdskrediet ingeperkt. Voortaan hebben werknemers maar recht op één jaar uitkering voor voltijds tijdskrediet, tenzij enkele uitzonderingen.

Op 8 juni 2007 verscheen in het Belgisch Staatsblad het KB tot regeling van het conventioneel **brugpensioen** in het kader van het generatiepact. Dit KB handhaaft de principes van het brugpensioen, maar verhoogt de leeftijds- en de loopbaanvereisten. De algemene regel wordt: brugpensioen op 60 jaar, met voor de mannen een beroepsverleden van 30 jaar als loontrekkende, voor de vrouwen volstaat een beroepsverleden van 26 jaar als loontrekkende. Deze loopbaanvereiste wordt in de toekomst opgetrokken tot 35 jaar.

De wetgever liet nog een aantal uitzonderingen toe, waardoor ook binnen onze sectoren werknemers kunnen genieten van brugpensioen vanaf 58 jaar, mits ze een loopbaan van 35 (voor de mannen) of 30 jaar (voor de vrouwen) kunnen aantonen. De te bewijzen loopbaan werd dus verlengd, maar om enigszins tegemoet te komen aan de vragen van de werknemers, werd de berekening van de gelijkgestelde periodes grondig herzien, waardoor langere periodes kunnen gelijkgesteld worden.

Tijdschriften

Tijdschrift voor Welzijnswerk

De 31ste jaargang van het **Tijdschrift voor Welzijnswerk** telde 6 gewone en 2 themanummers, samen goed voor 652 blz. Er werden 1600 exemplaren gedrukt en van themanummers een 200-tal extra. Het eerste themanummer ging over "Echtscheiding en hulpverlening" (jg. 31, nr. 283, april-mei 2007) en werd verzorgd door het Kenniscentrum van het Departement WVG van de Vlaamse Administratie en de Studiedienst van de Vlaamse Regering. Het tweede themanummer (jg. 31, nr. 288, december 2007) stond in het teken van het afscheid van Ludo De Cort als hoofdredacteur.

De jaargang telde 8 edito's (die ook op de website gepubliceerd zijn) en 47 artikels, wat vergelijkbaar is met de vorige jaren. In de 'Lezerskring' werden 48 boekbesprekingen opgenomen, in de rubriek 'Ethiek en zingeving' werden 32 stukjes opgenomen, 'Kort genoteerd' telde 87 stukjes, er werden 48 'Publicaties' voorgesteld en in de 'Agenda' werden 466 activiteiten aangekondigd en kregen 27 organisaties of activiteiten door middel van een 'kaderstukje' iets meer aandacht. De rubriek 'Uit de praktijk', waarin

kortere tekstjes vanuit de voorzieningen opgenomen worden (te lang voor 'Kort genoteerd' en te kort om als 'echt' artikel door te gaan...) verscheen in 2007 twee keer.

Het thematisch jaaroverzicht is ook op de website te consulteren. Net zoals de vorige jaren staat het thema (overheids- of instellings-) 'Beleid' op de eerste plaats. Dat 'Gezin en relaties' op de tweede plaats staat, heeft alles te maken met het themanummer over echtscheiding. En omgekeerd, dat het thema 'Thuiszorg' terugzakt tot de staart van het peloton, is te wijten aan het feit dat er dit jaar hierover geen themanummer gepubliceerd werd. Traditiegetrouw wordt er in heel wat artikels ingegaan op (recent) 'Onderzoek'. Van de verbondssectoren scoort 'Jeugd- en kinderopvang', net zoals vorig jaar, het hoogst. Kinderopvang doet het beter dan de voorbije jaren en telt even veel artikels als het vrijwilligerswerk. Kwaliteitszorg, VTO, arbeid, migranten en OCMW komen het minst aan bod.

de facto

Sinds begin 2007 wordt 'de facto', het ledenblad van het Vlaams Welzijnsverbond,

In 2007 werd het ledenblad 'de facto' een elektronische nieuwsbrief en rondde het Tijdschrift voor Welzijnswerk zijn 31ste jaargang af.

uitgegeven als gratis elektronische nieuwsbrief. Alle geïnteresseerden kunnen via de website inschrijven op de nieuwe 'de facto'. Net zoals de voorbije jaren verschenen er 8 nummers, die voor iedereen via de website integraal te raadplegen zijn. Telkens is er een editoriaal en een overzicht van de eigen publicaties (Tijdschrift voor Welzijnswerk, Pastorale Nieuwsbrief en Informatieven, met doorklikmogelijkheid voor de leden). Verder is er nieuws uit het Verbond (standpunten, persberichten, activiteiten, e.a. nieuwtjes) en de sectoren. Er was een opvallende groei van berichten uit de kinderopvang; ook de sectoren gehandicaptenzorg en vrijwilligerswerk hadden in bijna elk nummer een bijdrage. Verder zijn er nog berichten van leden, samenwerkingsverbanden of aanverwante verenigingen. (bijvoorbeeld Bijpass-project, Tijdbank, Verso, ACW, enz.)

Opvallend is de groei die 'de facto' gekend heeft: de voorbije jaargang telde meer dan 90 artikeltjes, een verdubbeling tegenover de voorbije jaren. "de facto" komt op zo'n 2000 adressen toe.

Guimardstraat 1, 1040 Brussel - Tel. 02 511 44 70 - Fax 02 513 85 14
post@vlaamswelzijnsverbond.be - www.vlaamswelzijnsverbond.be